EUROOPA LIIT

EUROOPA PARLAMENT **NÕUKOGU**

Brüssel, 20. aprill 2023
(OR. en)

2021/0206(COD) **PE-CONS 11/23**

CLIMA 55
ENV 101
ENER 61
TRANS 43
SOC 78
FIN 137
RESPR 6
COH 13
CADREFIN 13
CODEC 130

SEADUSANDLIKUD AKTID JA MUUD DOKUMENDID

Teema:	EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS, millega luuakse kliimameetmete sotsiaalfond ja muudetakse määrust (EL) 2021/1060

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU

MÄÄRUS (EL) 2023/…,

…,

millega luuakse kliimameetmete sotsiaalfond ja muudetakse määrust (EL) 2021/1060

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 91 lõike 1 punkti d, artikli 192 lõiget 1, artikli 194 lõiget 2 ja artikli 322 lõike 1 punkti a,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,

võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust[1],

võttes arvesse Regioonide Komitee arvamust[2],

toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt[3]

---

1 ELT C 152, 6.4.2022, lk 158.

2 ELT C 301, 5.8.2022, lk 70.

3 Euroopa Parlamendi 18. aprilli 2023. aasta seisukoht [(ELT …)/(*Euroopa Liidu Teatajas* seni avaldamata)] ja nõukogu … otsus.

ning arvestades järgmist:

(1) 12. detsembril 2015 ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni alusel vastu võetud Pariisi kokkulepe (edaspidi „Pariisi kokkulepe“)[1] jõustus 4. novembril 2016. Pariisi kokkuleppe osalised leppisid kokku hoida maailmas keskmise temperatuuri tõus industriaalühiskonna eelse tasemega võrreldes oluliselt alla 2 °C ning teha jõupingutusi selle nimel, et temperatuuri tõus piirduks 1,5 °C-ga võrreldes industriaalühiskonna eelse tasemega. Seda kohustust tugevdati ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni alusel 13. novembril 2021 vastu võetud Glasgow kliimapaktiga, milles Pariisi kokkuleppe osaliste kohtumisena toimiv ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni osaliste konverents tunnistab, et juhul, kui temperatuur tõuseb 1,5 °C, saab kliimamuutuste mõju olema palju väiksem mitte 2 °C, ning otsustab jätkata jõupingutusi selleks, et temperatuuri tõus piirduks 1,5 °C-ga.

(2) Komisjoni 11. detsembri 2019. aasta teatises „Euroopa roheline kokkulepe“ (edaspidi ”Euroopa rohelepe”) on esitatud uus majanduskasvu strateegia, mille eesmärk on liidu muutmine kestlikuks, õiglaseks ja jõukaks ühiskonnaks, millel on nüüdisaegne, ressursitõhus ja konkurentsivõimeline majandus, kus hiljemalt 2050. aastaks ei ole enam kasvuhoonegaaside netoheidet ja kus majanduskasv on ressursikasutusest lahutatud. Euroopa roheleppe eesmärk on ka taastada, kaitsta, säilitada ja suurendada liidu looduskapitali ning kaitsta kodanike tervist ja heaolu keskkonnaga seotud riskide ja mõjude eest. Samuti leitakse selles, et üleminek peaks olema õiglane ja kaasav, nii et kedagi ei jäetaks kõrvale.

[1] ELT L 282, 19.10.2016, lk 4.

(3) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/1119[1] vastuvõtmisega on liit sätestanud oma õigusnormides eesmärgi saavutada hiljemalt 2050. aastaks kogu majandust hõlmav kliimaneutraalsus ja seejärel negatiivsete heitkoguste eesmärk. Kõnealuses määruses kehtestatakse samuti siduv eesmärk vähendada liidusisest kasvuhoonegaaside netoheidet (heide pärast neeldajates sidumise mahaarvamist) 2030. aastaks vähemalt 55 % võrreldes 1990. aasta tasemega. Selle eesmärgi saavutamisse panustamist oodatakse kõigilt majandussektoritelt.

(4) Liidusisese kasvuhoonegaaside netoheite vähendamise siduv eesmärk kiideti heaks Euroopa Ülemkogu 10.–11. detsembri 2020. aasta järeldustes, milles rõhutati samas õigluse ja solidaarsuse kaalutluste tähtsust ning seda, et kedagi ei tohi jätta kõrvale. Neid järeldusi kinnitati veel kord Euroopa Ülemkogu 24.–25. mai 2021. aasta järeldustes, kui Euroopa Ülemkogu kutsus komisjoni üles esitama kiiresti õigusaktide paketi koos põhjaliku analüüsiga liikmesriikide tasandil avalduva keskkonna-, majandusliku ja sotsiaalse mõju kohta.

---

[1] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. juuni 2021. aasta määrus (EL) 2021/1119, millega kehtestatakse kliimaneutraalsuse saavutamise raamistik ning muudetakse määruseid (EÜ) nr 401/2009 ja (EL) 2018/1999 (Euroopa kliimamäärus) (ELT L 243, 9.7.2021, lk 1).

(5) Euroopa sotsiaalõiguste samba tegevuskavas, mis kiideti heaks Euroopa Ülemkogu 24.–25. juuni 2021. aasta järeldustes, rõhutatakse vajadust tugevdada sotsiaalõigusi ja Euroopa sotsiaalset mõõdet kõigis liidu poliitikavaldkondades. Euroopa sotsiaalõiguste samba 20. põhimõte näeb ette, et „igaühel on õigus saada juurdepääs kvaliteetsetele esmatähtsatele teenustele, sealhulgas vesi, kanalisatsioon, energia, transport, finantsteenused ja digitaalne kommunikatsioon. Toetatakse sellistele teenustele juurdepääsu nende inimeste puhul, kes seda vajavad“.

(6) 8. mai 2021. aasta Porto deklaratsioonis kinnitati taas Euroopa Ülemkogu lubadust teha tööd õiglast üleminekut tugevdava sotsiaalse Euroopa nimel ning kindlat kavatsust jätkata Euroopa sotsiaalõiguste samba rakendamise süvendamist liidu ja liikmesriikide tasandil, võttes nõuetekohaselt arvesse vastavaid pädevusi ning subsidiaarsuse ja proportsionaalsuse põhimõtet.

(7) Kliimaneutraalsuse saavutamise kohustuse täitmiseks on läbi vaadatud ja muudetud liidu kliima- ja energiaalaseid õigusakte, et kiirendada kasvuhoonegaaside heite vähendamist.

(8) Nendel muudatustel on erinevatele majandussektoritele, kodanikele ja liikmesriikidele erinev majanduslik ja sotsiaalne mõju. Hoonetest, maanteetranspordist ja muudest sektoritest, mis vastavad Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2003/87/EÜ[1] I lisaga hõlmamata tööstuslikele tegevusaladele, pärit kasvuhoonegaaside heite lisamine selle direktiivi 2003/87/EÜ kohaldamisalasse peaks andma täiendava majandusliku stiimuli investeerida fossiilkütuste tarbimise vähendamisse ja seeläbi kiirendada kasvuhoonegaaside heite vähendamist. Koos muude meetmetega peaks see keskpikas ja pikas perspektiivis aitama vähendada energiaostuvõimetust ja transpordivaesust, vähendama hoonete ja maanteetranspordiga seotud kulusid ning pakkuma kohasel juhul uusi võimalusi kvaliteetsete töökohtade loomiseks ja kestlikeks investeeringuteks, mis on täielikult kooskõlas Euroopa roheleppe eesmärkidega.

(9) Investeeringute rahastamiseks on aga vaja vahendeid. Lisaks kasvavad enne selliste investeeringute tegemist tõenäoliselt leibkondade ja transpordikasutajate kulutused küttele, jahutusele, toiduvalmistamisele ja maanteetranspordile, sest kütusetarnijad, kelle suhtes kohaldatakse hoonete ja maanteetranspordi heitkogustega kauplemise süsteemi kohustusi, kannavad süsinikukulud üle tarbijatele.

---

[1] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. oktoobri 2003. aasta direktiiv 2003/87/EÜ, millega luuakse liidus kasvuhoonegaaside lubatud heitkoguse ühikutega kauplemise süsteem (ELT L 275, 25.10.2003, lk 32).

(10) Kliimapöördel on majanduslik ja sotsiaalne mõju, mida on raske eelnevalt hinnata. Suuremate kliimaeesmärkide saavutamine nõuab märkimisväärseid avaliku ja erasektori vahendeid. Investeeringud energiatõhususe meetmetesse, samuti taastuvenergial põhinevatesse küttesüsteemidesse, näiteks elektriliste soojuspumpadega kütmisse ning piirkondlikesse kütte- ja jahutussüsteemidesse, ning taastuvenergiakogukondades osalemisse on tõhus meetod impordisõltuvuse ja heite vähendamiseks, suurendades samal ajal liidu vastupanuvõimet. Vähekaitstud leibkondade, vähekaitstud mikroettevõtjate ja vähekaitstud transpordikasutajate toetamiseks on vaja sihtotstarbelist rahastamist.

(11) Fossiilkütuste hinnatõus võib ebaproportsionaalselt mõjutada vähekaitstud leibkondi, vähekaitstud mikroettevõtjaid ja vähekaitstud transpordikasutajaid, kelle sissetulekust kulub suurem osa energiale ja transpordile, kellel teatavates piirkondades puudub juurdepääs alternatiivsetele taskukohastele liikuvus- ja transpordilahendustele ning kellel ei pruugi olla vajalikku finantssuutlikkust fossiilkütuste tarbimise vähendamisse investeerimiseks. Geograafilisel eripäral, nagu elamine või asumine saarel, äärepoolseimas piirkonnas või territooriumil, maapiirkonnas või äärealal, vähem ligipääsetaval äärealal, mägipiirkonnas või mahajäänud piirkonnas, võib olla transpordivaesuse mõttes leibkondade, mikroettevõtjate ja transpordikasutajate vähesele kaitstusele konkreetne mõju. Seetõttu tuleks geograafilist eripära vähekaitstud leibkondade, vähekaitstud mikroettevõtjate ja vähekaitstud transpordikasutajate toetamiseks mõeldud meetmete ja investeeringute ettevalmistamisel arvesse võtta, kui see on kohaldatav ja asjakohane.

(12) Osa tulust, mis saadakse hoonete, maanteetranspordi ja muude sektorite lisamisest direktiivi 2003/87/EÜ kohaldamisalasse, tuleks kasutada sellest tuleneva sotsiaalse mõju leevendamiseks, et üleminek oleks õiglane ja kaasav, jätmata kedagi kõrvale. Käesoleva määruse alusel loodava kliimameetmete sotsiaalfondi (edaspidi „fond“) kogumaht peaks kajastama süsinikuheite vähendamise püüdluste taset seoses hoonetest, maanteetranspordist ja muudest sektoritest pärit kasvuhoonegaaside heite lisamisega direktiivi 2003/87/EÜ kohaldamisalasse.

(13) See, et osa tulust, mis tekib hoonete, maanteetranspordi ja muude sektorite lisamisest direktiivi 2003/87/EÜ kohaldamisalasse, kasutatakse sellest tuleneva sotsiaalse mõju leevendamiseks, on energiaostuvõimetuse praeguse taseme tõttu eriti oluline. Energiaostuvõimetus on olukord, kus leibkonnal ei ole võimalik kasutada selliseid olulisi energiateenuseid, mis on aluseks inimväärsele elatustasemele ja tervisele, nagu piisav küte, temperatuuri tõusu korral jahutus, valgustus ja seadmete kasutamiseks vajalik energia. 2021. aastal korraldatud kogu liitu hõlmavas uuringus väitis ligikaudu 34 miljonit eurooplast ehk peaaegu 6,9 % liidu elanikkonnast, et nad ei saa oma kodu piisavalt kütta. Energiaostuvõimetus on seega liidus märkimisväärne probleem. Kui lühiajalises perspektiivis võib energiaostuvõimetutele leibkondadele kiiret abi pakkuda sotsiaalsete tariifide või ajutise otsese sissetulekutoetusega, siis püsivaid lahendusi ja tõhusat abi energiaostuvõimetusega võitlemiseks saavad võimaldada üksnes sihtotstarbelised struktuurimeetmed, eelkõige hoonete renoveerimine, muu hulgas võimaldades juurdepääsu energiale taastuvate allikate kaudu ja propageerides taastuvaid energiaallikaid aktiivselt leibkondadele suunatud teavitus- ja teadlikkuse suurendamise meetmete kaudu, ning hoonete renoveerimine, mis aitab saavutada Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivis 2010/31/EL[1] sätestatud eesmärke. Käesoleva määruse kohast energiaostuvõimetuse määratlust peaks olema võimalik ajakohastada, et see kajastaks Euroopa Parlamendi ja nõukogu energiatõhususe direktiivi (uuesti sõnastatud) üle peetud läbirääkimiste tulemusi.

[1] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 19. mai 2010. aasta direktiiv 2010/31/EL hoonete energiatõhususe kohta (ELT L 153, 18.6.2010, lk 13).

(14) Energianõudlust võib aidata vähendada hoonete renoveerimise terviklik lähenemisviis, milles võetaks tõhusamal viisil arvesse tõrjutuse ohus olevaid inimesi, nimelt neid, kes liidus kõige enam energiaostuvõimetuse all kannatavad. Seetõttu peaks fondist hoonetele antav toetus olema suunatud nende energiatõhususe parandamisele, tuues kaasa iga leibkonna energiatarbimise vähenemise, mis väljenduks rahalises säästus ja oleks seega üks vahend energiaostuvõimetuse vastu võitlemiseks. Nende eesmärkide saavutamise aluseks oleks direktiivi 2010/31/EL muutmine ja seetõttu tuleks seda käesoleva määruse rakendamisel arvesse võtta.

(15) Transpordivaesust ei ole liidu tasandil veel määratletud, mistõttu tuleks käesoleva määruse kohaldamiseks selline määratlus kasutusele võtta. Transpordivaesus võib muutuda veelgi pakilisemaks probleemiks, nagu on tunnistatud nõukogu 16. juuni 2022. aasta soovituses õiglase kliimaneutraalsusele ülemineku tagamise kohta[1], ning selle tulemusena võib väheneda eelkõige vähekaitstud üksikisikute ja leibkondade juurdepääs olulistele sotsiaal-majanduslikele tegevustele ja teenustele, nagu tööhõive, haridus ja tervishoid. Transpordivaesust põhjustab tavaliselt üks või mitu tegurit, nagu väike sissetulek, suured kütusekulud või taskukohase või kättesaadava era- või ühistranspordi puudumine. Transpordivaesus võib eelkõige mõjutada üksikisikuid ja leibkondi maapiirkondades, saartel, äärealadel, mägipiirkondades, äärepoolsetes ja vähem ligipääsetavates piirkondades või vähem arenenud piirkondades või territooriumidel, sealhulgas vähem arenenud linnalähedastes piirkondades ja äärepoolseimates piirkondades.

[1] ELT C 243, 27.6.2022, lk 35.

(16) Fond tuleks luua selleks, et pakkuda liikmesriikidele rahalisi vahendeid, toetamaks nende poliitikat hoonete ja maanteetranspordi heitkogustega kauplemise süsteemi kasutuselevõtmisest vähekaitstud leibkondadele, vähekaitstud mikroettevõtjatele ja vähekaitstud transpordikasutajatele tuleneva sotsiaalse mõju leevendamiseks. See tuleks saavutada eelkõige ajutise otsese sissetulekutoetuse ning meetmete ja investeeringute abil, mille eesmärk on vähendada sõltuvust fossiilkütustest, suurendades hoonete energiatõhusust, vähendades hoonete kütmise ja jahutamise süsinikuheidet, sealhulgas taastuvatest energiaallikatest toodetud energia integreerimise kaudu, sõltumata sellest, kes on hoone omanik, ning tagades parema juurdepääsu heiteta ja vähese heitega liikuvusele ja transpordile, seeläbi toetades vähekaitstud leibkondi, vähekaitstud mikroettevõtjaid ja vähekaitstud transpordikasutajaid. Tähelepanu tuleb pöörata üürieluasemete eri vormidele, sealhulgas eraüüriturul. Meetmete hulka võiks lisada rahalise toetuse või maksusoodustused, nagu renoveerimiskulude mahaarvatavus üürist, et võtta arvesse üürnikke ja sotsiaaleluruumides elavaid inimesi.

(17) Liikmesriik peaks esitama komisjonile kliimameetmete sotsiaalkava (edaspidi „kava“). Kavad tuleks esitada 30. juuniks 2025, et neid saaks hoolikalt ja aegsasti kaaluda. Kavad peaksid sisaldama investeerimiskomponenti, mis edendab pikaajalist lahendust fossiilkütustest sõltuvuse vähendamiseks, ning nendega võiks ette näha muid meetmeid, sealhulgas ajutise otsese sissetulekutoetuse, et lühemas perspektiivis leevendada negatiivset mõju sissetulekutele. Kavadel peaks olema kaks eesmärki. Esiteks tuleks nende kaudu anda vähekaitstud leibkondadele, vähekaitstud mikroettevõtjatele ja vähekaitstud transpordikasutajatele vajalikud vahendid, et rahastada ja teha investeeringuid energiatõhususse, kütte ja jahutuse süsinikuheite vähendamisse ning heiteta ja vähese heitega sõidukitesse ja liikuvusse, sealhulgas vautšerite, toetuste või nullintressiga laenude kaudu. Teiseks tuleks nende abil leevendada fossiilkütuste hinnatõusu mõju kõige vähem kaitstud isikutele ning seeläbi ennetada energiaostuvõimetust ja transpordivaesust üleminekuperioodil, kuni need investeeringud on tehtud. Kavadega võiks toetada juurdepääsu taskukohastele energiatõhusatele eluasemetele, sealhulgas sotsiaaleluruumidele. Vähekaitstud transpordikasutajaid toetavate meetmete rakendamisel peaks liikmesriikidel olema võimalik seada oma kavades esikohale heiteta sõidukite toetamine, tingimusel et see on taskukohane ja kasutatav lahendus.

(18) Liikmesriikidel on kohalike ja piirkondlike omavalitsuste, majandus- ja sotsiaalpartnerite ning asjaomaste kodanikuühiskonna organisatsioonidega konsulteerides parimad võimalused töötada välja, rakendada ja asjakohasel juhul muuta kavasid, mis on kohandatud ja suunatud nende kohalikele, piirkondlikele ja riiklikele oludele, nende olemasolevatele poliitikameetmetele asjaomastes valdkondades ja muude asjakohaste liidu rahaliste vahendite kavandatud kasutamisele. Sidusrühmadega tuleks iga kord avalikult konsulteerida, kui komisjon peab kava hindama. Sel viisil saab kõige paremini kajastada erinevaid olukordi, kohalike ja piirkondlike omavalitsuste, majandus- ja sotsiaalpartnerite, asjaomaste kodanikuühiskonna organisatsioonide, teadus- ja innovatsiooniasutuste, tööstusvaldkonna sidusrühmade ning sotsiaaldialoogi esindajate eriteadmisi, samuti riiklikke olusid, ja kaasa aidata vähekaitstud isikutele võimaldatava üldise toetuse tulemuslikkuse ja tõhususe saavutamisele.

(19) Kavad tuleks kavandada tihedas koostöös komisjoniga ja koostada vastavalt esitatud vormile. Ülemäärase halduskoormuse vältimiseks peaks liikmesriikidel olema võimalik teha kavades väiksemaid kohandusi või parandada tehnilisi vigu, teatades nendest muudatustest komisjonile lihtsa teatise vormis. Väikeste kohandustena tuleks käsitada kavas ette nähtud sihtväärtuse suurendamist või vähendamist alla 5 %.

(20) Selleks et üleminek kliimaneutraalsusele oleks õiglane, on oluline tagada, et meetmed ja investeeringud on suunatud eelkõige energiaostuvõimetutele või vähekaitstud leibkondadele, vähekaitstud mikroettevõtjatele ja vähekaitstud transpordikasutajatele. Kasvuhoonegaaside heite vähendamist edendavad toetusmeetmed peaksid aitama liikmesriikidel vähendada sotsiaalset mõju, mis tuleneb heitkogustega kauplemisest hoonete ja maanteetranspordi valdkonnas.

(21) Kuni ilmneb nende investeeringute mõju kulude ja heitkoguste vähenemisele, aitaks energia- ja liikuvuskulude vähendamisele kaasa ja toetaks õiglast üleminekut vähekaitstud leibkondadele ja vähekaitstud transpordikasutajatele makstav sihipärane otsene sissetulekutoetus. Otsest sissetulekutoetust tuleks käsitada elamufondi ja transpordi süsinikuheite vähendamisega kaasneva ajutise meetmena. See meede ei saa olla alaline, kuna see ei kõrvalda energiaostuvõimetuse ja transpordivaesuse algpõhjuseid. Sellist toetust peaks kasutama üksnes sellise otsese mõjuga tegelemiseks, mis tuleneb hoonetest ja maanteetranspordist pärit kasvuhoonegaaside heite lisamisest direktiivi 2003/87/EÜ kohaldamisalasse, ning seda ei peaks kasutama selliste elektri- või küttekulude katmiseks, mis on seotud elektri- ja soojusenergia tootmise kuulumisega kõnealuse direktiivi kohaldamisalasse. Sellise otsese sissetulekutoetuse saamise õigus peaks olema ajaliselt piiratud. Otsese sissetulekutoetuse saajatel kui toetusesaajate üldrühma liikmetel oleks kasu sellistest meetmetest ja investeeringutest, mille eesmärk on need abisaajad energiaostuvõimetusest ja transpordivaesusest tulemuslikult välja tuua. Seepärast peaksid kavad sisaldama otsest sissetulekutoetust, tingimusel et need sisaldavad ka püsiva mõjuga meetmeid või investeeringuid, mis on suunatud otsest sissetulekutoetust saavatele vähekaitstud leibkondadele ja vähekaitstud transpordikasutajatele.

(22) Liikmesriigid peaksid suurendama vähekaitstud leibkondade, vähekaitstud mikroettevõtjate ja vähekaitstud transpordikasutajate teadlikkust, pakkudes sihipärast, kättesaadavat ja taskukohast teavet, koolitust ja nõustamist kulutõhusate meetmete ning investeeringute ja saadaoleva toetuse kohta, sealhulgas hoonete energiaauditite, samuti kohandatud energiakonsultatsioonide või kohandatud liikuvuskorraldusteenuste kaudu.

(23) Võttes arvesse vajadust võidelda kliimamuutuste vastu kooskõlas Pariisi kokkuleppest tulenevate kohustustega ja kohustust saavutada ÜRO kestliku arengu eesmärgid, on käesoleva määruse kohased meetmed ja investeeringud kavandatud olema kooskõlas eesmärgiga, et vähemalt 30 % nõukogu määruses (EL, Euratom) 2020/2093[1] sätestatud 2021.–2027. aasta mitmeaastase finantsraamistiku kohasest liidu kogueelarvest ja nõukogu määrusega (EL) 2020/2094[2] loodud Euroopa Liidu taasterahastu kogusummast ning vähemalt 37 % Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2021/241[3] loodud taaste- ja vastupidavusrahastu kogusummast tuleks kasutada kliimaeesmärkide süvalaiendamiseks. Käesoleva määruse kohased meetmed ja investeeringud on kavandatud olema kooskõlas eesmärgiga eraldada mitmeaastase finantsraamistiku 2021–2027 kohastest iga-aastastest kulutustest 2024. aastal 7,5 % ning 2026. ja 2027. aastal 10 % elurikkuse eesmärkidele, võttes samal ajal arvesse kliimaeesmärkide ja elurikkuse eesmärkide senist kattuvust.

---

[1] Nõukogu 17. detsembri 2020. aasta määrus (EL, Euratom) 2020/2093, millega määratakse kindlaks mitmeaastane finantsraamistik aastateks 2021–2027 (ELT L 433 I, 22.12.2020, lk 11).

[2] Nõukogu 14. detsembri 2020. aasta määrus (EL) 2020/2094, millega luuakse Euroopa Liidu taasterahastu COVID-19 kriisi järgse taastumise toetuseks (ELT L 433 I, 22.12.2020, lk 23).

[3] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. veebruari 2021. aasta määrus (EL) 2021/241, millega luuakse taaste- ja vastupidavusrahastu (ELT L 57, 18.2.2021, lk 17).

Seetõttu tuleks fondi kulude jälgimiseks kasutada Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/1060[1] I lisas sätestatud metoodikat. Fondist tuleks toetada meetmeid ja investeeringuid, mis on täielikult kooskõlas liidu kliima- ja keskkonnaalaste standardite ja prioriteetidega ning põhimõttega „ei kahjusta oluliselt“ Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2020/852[2] artikli 17 tähenduses. Kavadesse tuleks lisada ainult sellele tingimusele vastavad meetmed ja investeeringud. Otseseid sissetulekutoetusi tuleks üldjuhul pidada keskkonnaeesmärkidele ebaolulise ettenähtava mõjuga meetmeteks ja seega tuleks neid pidada olulise kahju ärahoidmise põhimõttega kooskõlas olevaks. Komisjon peaks esitama liikmesriikidele aegsasti enne kavade koostamist tehnilised suunised. Suunistes tuleks selgitada, kuidas tagada meetmete ja investeeringute kooskõla põhimõttega „ei kahjusta oluliselt“.

---

[1] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. juuni 2021. aasta määrus (EL) 2021/1060, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfond+, Ühtekuuluvusfondi, Õiglase Ülemineku Fondi ja Euroopa Merendus-, Kalandus- ja Vesiviljelusfondi kohta ning nende ja Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondi, Sisejulgeolekufondi ning piirihalduse ja viisapoliitika rahastu suhtes kohaldatavad finantsreeglid (ELT L 231, 30.6.2021, lk 159).

[2] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. juuni 2020. aasta määrus (EL) 2020/852, millega kehtestatakse kestlike investeeringute hõlbustamise raamistik ja muudetakse määrust (EL) 2019/2088 (ELT L 198, 22.6.2020, lk 13).

(24) Energiaostuvõimetus ja transpordivaesus mõjutavad ebaproportsionaalselt suurel määral naisi, eeskätt üksikemasid, kes esindavad 85 % üksikvanemaga peredest, samuti vallalisi naisi, puudega naisi ja üksi elavaid eakaid naisi. Lisaks on naistel erinevad ja keerukamad liikuvusmustrid. Üksikvanemaga perekondi, kus on ülalpeetavaid lapsi, iseloomustab eriti suur laste vaesuse risk. Kavade koostamise ja rakendamise käigus tuleks järgida ja edendada soolist võrdõiguslikkust ja võrdseid võimalusi kõigile ning nende eesmärkide süvalaiendamist, samuti puudega inimeste juurdepääsu õigusi, tagamaks, et kedagi ei jäeta kõrvale.

(25) Aktiivsed tarbijad, kodanike energiakogukonnad ja taastuvenergiaga vastastikune kauplemine võivad aidata liikmesriikidel saavutada käesoleva määruse eesmärgid kodanike algatatud alt üles lähenemisviisi kaudu. Nemad võimestavad ja kaasavad tarbijaid ning võimaldavad teatavatel kodutarbijate rühmadel osaleda energiatõhususe meetmetes ja investeeringutes, toetavad taastuvenergia kasutamist leibkondades ning aitavad samal ajal võidelda energiaostuvõimetuse vastu. Seepärast peaksid liikmesriigid edendama kodanike energiakogukondade ja taastuvenergiakogukondade rolli ning käsitama neid rahastamiskõlblike fondist toetuse saajatena.

(26) Liikmesriigid peaksid kavadesse lisama rahastatavad meetmed ja investeeringud, nende meetmete ja investeeringute hinnangulise maksumuse ning riigi osaluse. Kavade esitamisel peaksid liikmesriigid esitama hinnangulise kogumaksumuse ilma käibemaksuta, et võimaldada kavade võrreldavust. Lisaks tuleks kavades esitada peamised vahe-eesmärgid ja sihtväärtused, mis võimaldavad hinnata meetmete ja investeeringute tulemuslikku rakendamist.

(27) Fond ja kavad peaksid olema kooskõlas ja piiritletud reformidega, mille liikmesriigid on kavandanud, ja kohustustega, mille liikmesriigid on võtnud oma ajakohastatud lõimitud riiklike energia- ja kliimakavade alusel kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2018/1999,[1] Euroopa Parlamendi ja nõukogu energiatõhususe direktiivi (uuesti sõnastatud) alusel, Euroopa sotsiaalõiguste samba tegevuskava alusel, ühtekuuluvuspoliitika programmide alusel kooskõlas määrusega (EL) 2021/1060, õiglase ülemineku territoriaalsete kavade alusel kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2021/1056,[2] taaste- ja vastupidavuskavade alusel kooskõlas määrusega (EL) 2021/241, direktiivi 2003/87/EÜ artiklis 10d sätestatud moderniseerimisfondi raames ja liikmesriikide pikaajaliste hoonete renoveerimise strateegiate alusel kooskõlas direktiiviga 2010/31/EL. Haldustõhususe tagamiseks peaks kliimameetmete sotsiaalkavades sisalduv teave olema asjakohastel juhtudel kooskõlas nende seadusandlike aktide ja kavadega.

---

[1] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. detsembri 2018. aasta määrus (EL) 2018/1999, milles käsitletakse energialiidu ja kliimameetmete juhtimist ning millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusi (EÜ) nr 663/2009 ja (EÜ) nr 715/2009, Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiive 94/22/EÜ, 98/70/EÜ, 2009/31/EÜ, 2009/73/EÜ, 2010/31/EL, 2012/27/EL ja 2013/30/EL ning nõukogu direktiive 2009/119/EÜ ja (EL) 2015/652 ning tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 525/2013 (ELT L 328, 21.12.2018, lk 1).

[2] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. juuni 2021. aasta määrus (EL) 2021/1056, millega luuakse Õiglase Ülemineku Fond (ELT L 231, 30.6.2021, lk 1).

(28) Tõhusama planeerimise huvides peaksid liikmesriigid oma kavades osutama sellele, millised tagajärjed on direktiivi 2003/87/EÜ peatüki IVa kohaselt loodud heitkogustega kauplemise süsteemi edasilükkamisel vastavalt kõnealuse direktiivi artiklile 30k. Selleks tuleks kogu asjakohane kavaga hõlmatav teave põhjalikult eristada, jagades selle kaheks stsenaariumiks, nimelt kirjeldades ja kvantifitseerides vajalikke kohandusi meetmetes, investeeringutes, vahe-eesmärkides, sihtväärtustes, riigi osaluse suuruses ja muudes kava asjakohastes elementides.

(29) Liit peaks toetama liikmesriike nende kavade rakendamisel fondi kaudu antavate rahaliste vahenditega. Fondist tehtavad maksed peaksid sõltuma kavades esitatud vahe-eesmärkide ja sihtväärtuste saavutamisest. See võimaldaks arvesse võtta riiklikke olusid ja prioriteete, lihtsustades samal ajal rahastamist ja hõlbustades fondi raames toimuva rahastamise integreerimist muude riiklike rahastamisprogrammidega ning tagades liidu kulutuste mõju ja terviklikkuse.

(30) Fondi tuleks erandkorras ja ajutiselt rahastada tulust, mille saamiseks müüakse enampakkumisel 50 miljonit lubatud heitkoguse ühikut vastavalt direktiivi 2003/87/EÜ artikli 10a lõikele 8b, 150 miljonit lubatud heitkoguse ühikut vastavalt kõnealuse direktiivi artikli 30d lõikele 3 ja täiendavaid lubatud heitkoguse ühikuid vastavalt kõnealuse direktiivi artikli 30d lõikele 4 ning mida peaks käsitama sihtotstarbelise välistuluna. Põhimõtteliselt tuleks ajavahemikuks 2026–2032 teha fondi rakendamiseks kättesaadavaks maksimaalselt 65 000 000 000 eurot. Kõnealuse direktiivi IVa peatükiga hõlmatud lubatud heitkoguse ühikute enampakkumise peab tagama komisjon. Kui kõnealuse peatüki kohaselt loodud heitkogustega kauplemise süsteem lükatakse kõnealuse direktiivi artikli 30k kohaselt edasi kuni 2028. aastani, peaks fondi rakendamiseks kasutada olev maksimumsumma olema 54 600 000 000 eurot. Kõnealune summa ja iga-aastased summad peegeldavad suuremat rahastamisvajadust fondi alguses. Igale liikmesriigile tuleks välja arvutada maksimaalne rahaeraldis vastavalt jaotusmetoodikale, millega nähakse eelkõige ette täiendav toetus nendele liikmesriikidele, keda hoonetest ja maanteetranspordist pärit kasvuhoonegaaside heite lisamine direktiivi 2003/87/EÜ kohaldamisalasse rohkem mõjutab. Võttes arvesse, et sihtotstarbeline välistulu tuleb teha kättesaadavaks pärast lubatud heitkoguse ühikute enampakkumist vastavalt direktiivi 2003/87/EÜ artikli 10a lõikele 8b, artikli 30d lõikele 3 ja artikli 30d lõikele 4, on vaja ette näha erand Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL, Euratom) 2018/1046[1] artikli 22 lõikest 2, et liit saaks igal aastal siduda kulukohustustega summad, mis on vajalikud liikmesriikidele maksete tegemiseks vastavalt käesolevale määrusele, katmaks sihtotstarbelisele tulule vastavad assigneeringud.

[1] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. juuli 2018. aasta määrus (EL, Euratom) 2018/1046, mis käsitleb liidu üldeelarve suhtes kohaldatavaid finantsreegleid ja millega muudetakse määrusi (EL) nr 1296/2013, (EL) nr 1301/2013, (EL) nr 1303/2013, (EL) nr 1304/2013, (EL) nr 1309/2013, (EL) nr 1316/2013, (EL) nr 223/2014 ja (EL) nr 283/2014 ja otsust nr 541/2014/EL ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EL, Euratom) nr 966/2012 (ELT L 193, 30.7.2018, lk 1).

(31) Liikmesriigid peaksid rahastama vähemalt 25 % oma kavade hinnangulisest kogumaksumusest.

(32) Eelarvelised kulukohustused peaks olema võimalik jagada aastasteks osamakseteks, kui see on asjakohane. Liikmesriikidega sõlmitavates lepingutes, mis kujutavad endast individuaalseid juriidilisi kohustusi, tuleks muu hulgas arvesse võtta direktiivi 2003/87/EÜ artiklis 30k osutatud sündmust, mis võib kaasa tuua hoonete, maanteetranspordi ja muude sektorite heitkogustega kauplemise alguse edasilükkamise ühe aasta võrra. Nendes lepingutes tuleks arvesse võtta ka kõiki liidu võimalikke finantsriske, mis võivad nõuda individuaalsete juriidiliste kohustuste muutmist, tingituna eripärast, mis on fondi ajutisel ja erandkorras rahastamisel heitkogustega kauplemise süsteemi lubatud heitkoguse ühikute enampakkumisest saadavast sihtotstarbelisest välistulust.

(33) Selleks et tagada fondile lisavahendeid, peaks liikmesriikidel olema võimalik taotleda määrusega (EL) 2021/1060 loodud eelarve jagatud täitmisel elluviidavatest ühtekuuluvuspoliitika programmidest vahendite ümberpaigutamist fondi, järgides kõnealuses määruses sätestatud tingimusi. Selleks et anda liikmesriikidele fondist tehtavate eraldiste rakendamisel piisav paindlikkus, peaks neil olema võimalik paigutada kuni 15 % oma iga-aastastest rahaeraldistest ümber määruse (EL) 2021/1060 kohastesse eelarve jagatud täitmise alla kuuluvatesse fondidesse. Selleks et leevendada halduskoormust, mille põhjustab vahendite järjestikune ümberpaigutamine fondi iga-aastastest rahaeraldistest määruse (EL) 2021/1060 kohaldamisalasse kuuluvatesse eelarve jagatud täitmise alla kuuluvatesse fondidesse, tuleks põhimõtteliselt nõuda ühe või mitme programmi vastavat muutmist ainult üks kord, kui on täidetud teatavad tingimused tõhusa finantskontrolli tagamiseks. Järgnevatel aastatel peaks olema võimalik teha täiendavaid ümberpaigutusi, edastades komisjonile finantstabelid, tingimusel et muudatused on seotud üksnes rahaliste vahendite suurendamisega, ilma et asjaomast programmi rohkem muudetaks.

(34) Fondist tuleks toetada meetmeid, mis järgivad liidupoolse rahastamise täiendavuse põhimõtet. Fondist ei tohiks katta korduvaid riiklikke kulutusi, välja arvatud igakülgselt põhjendatud juhtudel, sealhulgas kavades osutatud tehnilise abi meetmete kulude katmiseks mõeldud maksete puhul.

(35) Vahendite tõhusa, läbipaistva ja sidusa eraldamise tagamiseks ning usaldusväärse finantsjuhtimise põhimõtte järgimiseks peaksid käesoleva määruse alusel võetavad meetmed olema kooskõlas käimasolevate liidu, riiklike ja asjakohasel juhul piirkondlike programmidega ning neid täiendama, seejuures vältides samade kulude topeltrahastamist fondist ja muudest liidu programmidest. Eelkõige peaksid komisjon ja liikmesriik kindlustama protsessi kõigis etappides tulemusliku koordineerimise, et tagada rahastamisallikate kooskõla, sidusus, vastastikune täiendavus ja koostoime. Seepärast peaksid liikmesriigid oma kavades esitama komisjonile asjakohase teabe juba saadava või kavandatud liidupoolse rahastamise kohta. Fondist antav rahaline toetus peaks täiendama muudest liidu programmidest ja rahastamisvahenditest antavat toetust. Fondist rahastatavate meetmete ja investeeringute jaoks peaks olema õigus saada raha ka muudest liidu programmidest ja rahastamisvahenditest, tingimusel et toetusega ei kaeta ühte ja sama kulu.

(36) Maksed tuleks teha komisjoni otsuse alusel, millega kiidetakse asjaomasele liikmesriigile väljamakse tegemine heaks. Seetõttu on vaja teha erand määruse (EL, Euratom) 2018/1046 artikli 116 lõikest 2, et maksetähtaega saaks hakata arvestama kuupäevast, mil komisjon teavitab asjaomast liikmesriiki kõnealusest otsusest, mitte kuupäevast, mil maksetaotlus saadi.

(37) Pärast kõigi konkreetses voorus laekunud maksetaotluste analüüsimist ja juhul, kui direktiivi 2003/87/EÜ artikli 30d lõike 4 kohaselt fondile eraldatud tulu ei ole piisav liikmesriikide esitatud maksetaotluste katmiseks, peaks komisjon maksma liikmesriikidele proportsionaalselt, et tagada liikmesriikide võrdne kohtlemine. Järgmises maksetaotluste voorus peaks komisjon andma eelisõiguse nendele liikmesriikidele, kellele eelmisest maksetaotluste voorust tehtud maksed hilinesid, ning alles seejärel tegema maksed hiljuti esitatud maksetaotluste alusel.

(38) Selleks et hõlbustada kavade koostamist ning et tagada seire ja hindamise läbipaistvad reeglid, tuleks käesoleva määruse lisades esitada ühiste näitajate loetelu ja kavade vorm. Liikmesriikidel peaks olema võimalik kasutada asjakohaseid ühiseid näitajaid, et esitada oma kavades vahe-eesmärgid ja sihtväärtused. Ühiste näitajate loetelu peaks sisaldama ühiseid näitajaid edusammude kohta aru andmiseks ning kavade ja fondi rakendamise seireks ja hindamiseks.

(39) Fondi tuleks rakendada usaldusväärse finantsjuhtimise põhimõtte kohaselt, mis hõlmab pettuste, sh maksupettuste, maksudest kõrvalehoidmise, korruptsiooni ja huvide konfliktide tulemuslikku vältimist ja selle eest vastutusele võtmist. Fondi suhtes kohaldatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL, Euratom) 2020/2092[1] kehtestatud üldist tingimuslikkuse korda liidu eelarve kaitsmiseks juhul, kui liikmesriikides rikutakse õigusriigi põhimõtteid.

[1] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. detsembri 2020. aasta määrus (EL, Euratom) 2020/2092, mis käsitleb üldist tingimuslikkuse korda liidu eelarve kaitsmiseks (ELT L 433 I, 22.12.2020, lk 1).

(40) Usaldusväärse finantsjuhtimise tagamiseks nii, et samal ajal järgitakse fondi tulemuspõhist olemust, tuleks sätestada erireeglid, mis reguleerivad eelarvelisi kulukohustusi, makseid, maksete peatamist, rahaliste vahendite tagasinõudmist ja rahalise toetusega seotud lepingute lõpetamist. Liikmesriigid peaksid võtma asjakohaseid meetmeid tagamaks, et fondist toetatavate meetmete jaoks eraldatud vahendeid kasutatakse kooskõlas kohaldatava liidu ja liikmesriikide õigusega. Liikmesriigid peaksid tagama, et asjakohastel juhtudel antakse sellist toetust kooskõlas liidu riigiabireeglitega. Eelkõige peaksid nad tagama pettuste, korruptsiooni ja huvide konfliktide ärahoidmise, avastamise ja kõrvaldamise ning fondist ja muudest liidu programmidest topeltrahastamise vältimise. Rahalise toetuse maksete peatamine ja rahalise toetusega seotud lepingute lõpetamine, samuti rahaeraldise vähendamine ja tagasinõudmine peaks olema võimalik juhul, kui asjaomane liikmesriik ei ole kava rahuldaval viisil rakendanud või kui seoses fondist toetatavate meetmetega esineb tõsiseid õigusnormide eiramisi, nimelt pettusi, korruptsiooni või huvide konflikte, või kui rahalise toetusega seotud lepingust tulenevat kohustust on oluliselt rikutud. Rahalise toetusega seotud lepingu lõpetamise või rahaeraldise vähendamise ja tagasinõudmise korral tuleks need summad eraldada liikmesriikidele 31. detsembriks 2033 vastavalt direktiivi 2003/87/EÜ artikli 30d lõikes 5 määratletud lubatud heitkoguse ühikute eraldamise normidele. Tuleks kehtestada asjakohane ärakuulamismenetlus selle tagamiseks, et kui komisjon teeb otsuse maksete peatamise, makstud summade tagasinõudmise või rahalist toetust käsitlevate lepingute lõpetamise kohta, on liikmesriikidel õigus esitada oma märkused.

(41) Komisjon peaks tagama liidu finantshuvide tulemusliku kaitsmise. Ehkki esmane kohustus tagada fondi rakendamine kooskõlas asjakohase liidu ja liikmesriikide õigusega lasub liikmesriikidel, peaks komisjonil olema õigus saada liikmesriikidelt seoses sellega piisav kindlus. Selleks peaksid liikmesriigid tagama fondi rakendamisel tulemusliku ja tõhusa sisekontrollisüsteemi toimimise ning nõudma tagasi alusetult makstud või väärkasutatud summad. Sellega seoses peaks liikmesriikidel olema võimalik tugineda oma tavapärastele riiklikele eelarve haldamise süsteemidele. Liikmesriigid peaksid koguma, salvestama ja elektroonilises süsteemis säilitama standarditud kategooriatesse kuuluvaid andmeid ja teavet, mis võimaldavad seoses fondist toetatavate meetmete ja investeeringutega hoida ära, avastada ja kõrvaldada tõsiseid õigusnormide eiramisi, nimelt pettusi, korruptsiooni ja huvide konflikte. Komisjon peaks tegema kättesaadavaks teabe- ja seiresüsteemi, sealhulgas ühtse andmekaeve- ja riskihindamisvahendi, et nimetatud andmetele ja teabele juurde pääseda ja neid analüüsida. Komisjon peaks julgustama kõnealuse teabe- ja seiresüsteemi kasutamist, et tagada üldine rakendamine liikmesriikide poolt.

(42) Komisjonil, Euroopa Pettustevastasel Ametil (OLAF), kontrollikojal ja kui see on kohaldatav, Euroopa Prokuratuuril peaks olema võimalik kasutada kõnealust teabe- ja seiresüsteemi oma pädevuse ja õiguste piires.

(43) Liikmesriikidel ja komisjonil peaks olema lubatud töödelda isikuandmeid ainult siis, kui see on vajalik selleks, et tagada eelarve täitmisele heakskiidu andmine, auditeerimine ja kontrollimine, teavitamine, teabevahetus ja nähtavus rahaliste vahendite kasutamise osas seoses fondi toel rakendatavate meetmetega. Isikuandmeid tuleks töödelda kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2016/679[1] või Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2018/1725,[2] olenevalt sellest, kumb on kohaldatav.

[1] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. aprilli 2016. aasta määrus (EL) 2016/679 füüsiliste isikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise ning direktiivi 95/46/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (isikuandmete kaitse üldmäärus) (ELT L 119, 4.5.2016, lk 1).

[2] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. oktoobri 2018. aasta määrus (EL) 2018/1725, mis käsitleb füüsiliste isikute kaitset isikuandmete töötlemisel liidu institutsioonides, organites ja asutustes ning isikuandmete vaba liikumist, ning millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 45/2001 ja otsus nr 1247/2002/EÜ (ELT L 295, 21.11.2018, lk 39).

(44) Vastavalt määrusele (EL, Euratom) 2018/1046, Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EL, Euratom) nr 883/2013[1] ning nõukogu määrustele (EÜ, Euratom) nr 2988/95,[2] (Euratom, EÜ) nr 2185/96[3] ja (EL) 2017/1939[4] tuleb liidu finantshuve kaitsta proportsionaalsete meetmetega, sealhulgas meetmetega, mis hõlmavad pettuste, korruptsiooni ja huvide konfliktide ärahoidmist, avastamist, kõrvaldamist ja uurimist ning asjakohasel juhul halduskaristuste määramist. Eelkõige on OLAFil vastavalt määrustele (Euratom, EÜ) nr 2185/96 ja (EL, Euratom) nr 883/2013 õigus korraldada haldusjuurdlusi, sealhulgas kohapealseid kontrolle ja inspekteerimisi, et teha kindlaks, kas on esinenud pettust, korruptsiooni, huvide konflikte või muud liidu finantshuve kahjustavat ebaseaduslikku tegevust.

---

1 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. septembri 2013. aasta määrus (EL, Euratom) nr 883/2013, mis käsitleb Euroopa Pettustevastase Ameti (OLAF) juurdlusi ning millega tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 1073/1999 ja nõukogu määrus (Euratom) nr 1074/1999 (ELT L 248, 18.9.2013, lk 1).

2 Nõukogu 18. detsembri 1995. aasta määrus (EÜ, Euratom) nr 2988/95 Euroopa ühenduste finantshuvide kaitse kohta (EÜT L 312, 23.12.1995, lk 1).

3 Nõukogu 11. novembri 1996. aasta määrus (Euratom, EÜ) nr 2185/96, mis käsitleb komisjoni tehtavat kohapealset kontrolli ja inspekteerimist, et kaitsta Euroopa ühenduste finantshuve pettuste ja igasuguse muu eeskirjade eiramiste eest (EÜT L 292, 15.11.1996, lk 2).

4 Nõukogu 12. oktoobri 2017. aasta määrus (EL) 2017/1939, millega rakendatakse tõhustatud koostööd Euroopa Prokuratuuri asutamisel (ELT L 283, 31.10.2017, lk 1).

Euroopa Prokuratuuril on määruse (EL) 2017/1939 kohaselt õigus uurida pettusi, korruptsiooni, huvide konflikte ja muid kuritegusid, mis mõjutavad liidu finantshuve, ning esitada nendega seoses süüdistusi, nagu on sätestatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivis (EL) 2017/1371[1]. Vastavalt määrusele (EL, Euratom) 2018/1046 peab iga isik või üksus, kes saab liidu vahendeid, tegema liidu finantshuvide kaitsel igakülgset koostööd, andma komisjonile, OLAFile, kontrollikojale ja tõhustatud koostöös osalevate liikmesriikide puhul kooskõlas määrusega (EL) 2017/1939 Euroopa Prokuratuurile vajalikud õigused ja nõutava juurdepääsu ning tagama, et kolmandad isikud, kes on kaasatud liidu vahendite haldamisse, annavad samaväärsed õigused.

(45) Käesoleva määruse suhtes kohaldatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu poolt Euroopa Liidu toimimise lepingu (ELi toimimise leping) artikli 322 kohaselt vastu võetud horisontaalseid finantsreegleid. Need reeglid on sätestatud määruses (EL, Euratom) 2018/1046 ja nendega on muu hulgas määratud kindlaks liidu eelarve koostamise ja täitmise kord toetuste, hangete, auhindade ja kaudse eelarve täitmise korral ning nähtud ette finantsjuhtimises osalejate vastutuse kontrollimine. ELi toimimise lepingu artikli 322 kohaselt vastu võetud reeglid hõlmavad ka üldist tingimuslikkuse korda liidu eelarve kaitsmiseks.

[1] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 5. juuli 2017. aasta direktiiv (EL) 2017/1371, mis käsitleb võitlust liidu finantshuve kahjustavate pettuste vastu kriminaalõiguse abil (ELT L 198, 28.7.2017, lk 29).

(46) Määrust (EL) 2021/1060 tuleks vastavalt muuta.

(47) Kuna käesoleva määruse eesmärki, nimelt aidata saavutada sotsiaalselt õiglane kliimaneutraalsusele üleminek, leevendades sotsiaalset mõju, mida avaldab hoonetest ja maanteetranspordist pärit kasvuhoonegaaside heite lisamine direktiivi 2003/87/EÜ kohaldamisalasse, ei suuda liikmesriigid piisavalt saavutada, küll aga saab seda selle ulatuse ja toime tõttu paremini saavutada liidu tasandil, võib liit võtta meetmeid kooskõlas Euroopa Liidu lepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega. Kõnealuses artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev määrus nimetatud eesmärgi saavutamiseks vajalikust kaugemale,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

I peatükk
Üldsätted

Artikkel 1

Reguleerimisese ja kohaldamisala

Käesoleva määrusega luuakse kliimameetmete sotsiaalfond (edaspidi „fond“) ajavahemikuks 2026 kuni 2032.

Fondist antakse liikmesriikidele rahalist toetust nende kliimameetmete sotsiaalkavades (edaspidi „kavad“) sisalduvate meetmete ja investeeringute jaoks.

Fondist toetatavatest meetmetest ja investeeringutest peavad saama kasu vähekaitstud leibkonnad, vähekaitstud mikroettevõtjad ja vähekaitstud transpordikasutajad, keda hoonetest ja maanteetranspordist pärit kasvuhoonegaaside heite lisamine direktiivi 2003/87/EÜ kohaldamisalasse eriti mõjutab, eelkõige energiaostuvõimetud leibkonnad ja transpordivaesuses leibkonnad.

Artikkel 2

Mõisted

Käesolevas määruses kasutatakse järgmisi mõisteid:

1) „energiaostuvõimetus“ – leibkondade puudulik juurdepääs põhilistele energiateenustele, mis on aluseks inimväärsele elatustasemele- ja tervisele, sealhulgas piisavale soojusele, jahutusele, valgustusele ja seadmete kasutamiseks vajalikule energiale asjaomase riigi, olemasoleva sotsiaalpoliitika ja muude asjakohaste poliitikameetmete kontekstis;

2) „transpordivaesus“ – üksikisikute ja leibkondade võimetus või raskus kanda era- või ühistranspordikulusid või nende puudulik või piiratud juurdepääs transpordile, mis on vajalik juurdepääsuks olulistele sotsiaalmajanduslikele teenustele ja tegevustele, võttes arvesse riiklikku ja ruumilist konteksti;

3) „kava hinnanguline kogumaksumus“ – kavaga hõlmatud meetmete ja investeeringute hinnanguline kogumaksumus;

4) „rahaeraldis“ – fondist antav tagastamatu rahaline toetus, mida on võimalik liikmesriigile eraldada või mis on juba eraldatud;

5) „vahe-eesmärk“ – kvalitatiivne saavutus, mille alusel mõõdetakse meetme või investeeringu elluviimisel tehtud edusamme;

6) „sihtväärtus“ – kvantitatiivne saavutus, mille alusel mõõdetakse meetme või investeeringu elluviimisel tehtud edusamme;

7) „taastuvatest energiaallikatest toodetud energia“ või „taastuvenergia“ – taastuvatest allikatest toodetud energia, nagu see on määratletud Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2018/2001[1] artikli 2 teise lõigu punktis 1;

8) „leibkond“ – tavaleibkond, nagu see on määratletud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2019/1700[2] artikli 2 punktis 15;

9) „mikroettevõtja“ – ettevõtja, kellel on vähem kui kümme töötajat ja kelle aastakäive või aastabilanss ei ületa 2 miljonit eurot, arvutatuna vastavalt komisjoni määruse (EL) nr 651/2014[3] I lisa artiklitele 3–6;

---

[1] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. detsembri 2018. aasta direktiiv (EL) 2018/2001 taastuvatest energiaallikatest toodetud energia kasutamise edendamise kohta (ELT L 328, 21.12.2018, lk 82).

[2] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 10. oktoobri 2019. aasta määrus (EL) 2019/1700, millega luuakse valimitena kogutud individuaalsetel andmetel põhineva üksikisikuid ja leibkondi käsitleva Euroopa statistika ühtne raamistik ning muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruseid (EÜ) nr 808/2004, (EÜ) nr 452/2008 ja (EÜ) nr 1338/2008 ning tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 1177/2003 ja nõukogu määrus (EÜ) nr 577/98 (ELT L 261 I, 14.10.2019, lk 1).

[3] Komisjoni 17. juuni 2014. aasta määrus (EL) nr 651/2014 ELi aluslepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamise kohta, millega teatavat liiki abi tunnistatakse siseturuga kokkusobivaks (ELT L 187, 26.6.2014, lk 1).

10) „vähekaitstud leibkond“ – energiaostuvõimetu leibkond või selline leibkond, sealhulgas madala sissetulekuga ja väiksema keskmise sissetulekuga leibkond, keda oluliselt mõjutavad hinnatõusud, mille tingib hoonetest pärit kasvuhoonegaaside heite lisamine direktiivi 2003/87/EÜ kohaldamisalasse, ning kellel puudub võimalus kasutatava hoone renoveerimiseks;

11) „vähekaitstud mikroettevõtja“ – mikroettevõtja, keda oluliselt mõjutavad hinnatõusud, mille tingib hoonetest või maanteetranspordist pärit kasvuhoonegaaside heite lisamine direktiivi 2003/87/EÜ kohaldamisalasse, ning kellel oma tegevuse eesmärgil puuduvad vahendid kas nende kasutatava hoone renoveerimiseks või heiteta või vähese heitega sõidukite ostmiseks või asjakohasel juhul alternatiivsetele säästvatele transpordiliikidele, sealhulgas ühistranspordile, üleminekuks;

12) „vähekaitstud transpordikasutaja“ – transpordivaesuses üksikisik ja leibkond, kuid ka üksikisik ja leibkond, sealhulgas madala sissetulekuga ja väiksema keskmise sissetulekuga üksikisik ja leibkond, keda oluliselt mõjutavad hinnatõusud, mille tingib maanteetranspordist pärit kasvuhoonegaaside heite lisamine direktiivi 2003/87/EÜ kohaldamisalasse, ning kellel puuduvad vahendid heiteta või vähese heitega sõidukite ostmiseks või alternatiivsetele säästvatele transpordiliikidele, sealhulgas ühistranspordile, üleminekuks;

13) „hoonete renoveerimine“ – igasugune hoonete renoveerimine, mis on seotud energiaga ja mille eesmärk on hoonete energiatõhususe suurendamine, nt hoone välispiirete, st seinte, katuse ja põranda isoleerimine, akende väljavahetamine ning hoone tehnosüsteemide paigaldamine, mis vastavad asjakohastele riiklikele ohutusnormidele, aidates sealhulgas täita renoveerimisnõudeid, mis on kehtestatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivis hoonete energiatõhususe kohta (uuesti sõnastatud);

14) „hoone tehnosüsteem“ – tehnilised seadmed, mida kasutatakse hoone või hoone osa kütmiseks, jahutamiseks, ventileerimiseks, tarbevee soojendamiseks, automatiseerimiseks ja juhtimiseks ning kohapeal taastuvenergia tootmiseks ja salvestamiseks, või selliste tehniliste seadmete kogum, sealhulgas taastuvatest energiaallikatest toodetud energiat kasutavad süsteemid;

15) „aktiivne tarbija“ – aktiivne tarbija, nagu see on määratletud Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2019/944[1] artikli 2 punktis 8;

16) „kodanike energiakogukond“ – kodanike energiakogukond, nagu see on määratletud direktiivi (EL) 2019/944 artikli 2 punktis 11;

17) „taastuvenergiakogukond“ – taastuvenergiakogukond, nagu see on määratletud direktiivi (EL) 2018/2001 artikli 2 punktis 16;

---

[1] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 5. juuni 2019. aasta direktiiv (EL) 2019/944 elektrienergia siseturu ühiste normide kohta ja millega muudetakse direktiivi 2012/27/EL (ELT L 158, 14.6.2019, lk 125).

18) „taastuvenergiaga vastastikune kauplemine“ – taastuvenergiaga vastastikune kauplemine, nagu see on määratletud direktiivi (EL) 2018/2001 artikli 2 punktis 18;

19) „heiteta või vähese heitega sõiduk“ – heiteta või vähese heitega sõiduk, nagu see on määratletud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2019/631[1] artikli 3 lõike 1 punktis m.

Artikkel 3

Eesmärgid

1. Fondi üldeesmärk on aidata saavutada sotsiaalselt õiglane kliimaneutraalsusele üleminek, leevendades sotsiaalset mõju, mida avaldab hoonetest ja maanteetranspordist pärit kasvuhoonegaaside heite lisamine direktiivi 2003/87/EÜ kohaldamisalasse.

2. Fondi erieesmärgid on toetada vähekaitstud leibkondi, vähekaitstud mikroettevõtjaid ja vähekaitstud transpordikasutajaid ajutise otsese sissetulekutoetusega ning meetmete ja investeeringutega, mille eesmärk on suurendada hoonete energiatõhusust, vähendada hoonete kütmise ja jahutamise süsinikuheidet, sealhulgas taastuvenergia tootmise ja salvestamise integreerimise teel, ning tagada parem juurdepääs heiteta ja vähese heitega liikuvusele ja transpordile.

[1] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. aprilli 2019. aasta määrus (EL) 2019/631, millega kehtestatakse uute sõiduautode ja uute väikeste tarbesõidukite CO_2-heite normid ning millega tunnistatakse kehtetuks määrused (EÜ) nr 443/2009 ja (EL) nr 510/2011 (ELT L 111, 25.4.2019, lk 13).

II peatükk
Kliimameetmete sotsiaalkavad

Artikkel 4

Kliimameetmete sotsiaalkavad

1. Iga liikmesriik esitab komisjonile oma kava. Kava peab sisaldama sidusaid kehtivaid või uusi riiklikke meetmeid ja investeeringuid, millega leevendatakse süsiniku hinnastamise mõju vähekaitstud leibkondadele, vähekaitstud mikroettevõtjatele ja vähekaitstud transpordikasutajatele, et tagada taskukohane küte, jahutus ja liikuvus, täiendades samal ajal liidu kliimaeesmärkide saavutamiseks vajalikke meetmeid ja kiirendades nende rakendamist.

2. Iga liikmesriik tagab kooskõla oma kava ning määruse (EL) 2018/1999 artikli 14 lõikes 2 osutatud ajakohastatud lõimitud riikliku energia- ja kliimakava vahel.

3. Kava võib sisaldada riiklikke meetmeid, millega antakse ajutist otsest sissetulekutoetust vähekaitstud leibkondadele ja vähekaitstud transpordikasutajatele, et leevendada mõju, mida avaldab fossiilkütuste hinnatõus, mis tuleneb hoonetest ja maanteetranspordist pärit kasvuhoonegaaside heite lisamisest direktiivi 2003/87/EÜ kohaldamisalasse.

4. Kava sisaldab riiklikke ning asjakohasel juhul kohalikke ja piirkondlikke meetmeid ja investeeringuid vastavalt artiklile 8, et:

   a) renoveerida hooneid ning vähendada hoonete kütmise ja jahutamise süsinikuheidet, sealhulgas taastuvenergia tootmise ja salvestamise integreerimise teel;

   b) suurendada heiteta ja vähese heitega liikuvuse ja transpordi kasutuselevõttu.

5. Kui liikmesriigis on juba olemas riiklik hoonete ja maanteetranspordi heitkogustega kauplemise süsteem või süsinikumaks, võib kavasse lisada juba olemasolevad sotsiaalsete mõjude ja probleemide leevendamiseks mõeldud riiklikud meetmed, tingimusel et need on kooskõlas käesoleva määrusega.

Artikkel 5

Avalik konsulteerimine

1. Liikmesriik esitab kava komisjonile pärast avalikku konsulteerimist kohalike ja piirkondlike omavalitsuste, majandus- ja sotsiaalpartnerite esindajate, asjaomaste kodanikuühiskonna organisatsioonide, noorteorganisatsioonide ja muude sidusrühmadega. Liikmesriik korraldab konsultatsiooni kooskõlas määruse (EL) 2018/1999 artikli 10 nõuetega ja vastavalt liikmesriigi õigusraamistikule.

2. Liikmesriik lisab oma kavasse kokkuvõtte järgmisest:

a) lõike 1 kohaselt korraldatud konsultatsioonist ning

b) sellest, kuidas on kavas arvesse võetud konsultatsioonis osalenud sidusrühmade seisukohti.

3. Artikli 16 lõike 3 kohaldamisel hindab komisjon, kas kava on välja töötatud sidusrühmadega konsulteerides vastavalt käesoleva artikli lõikele 1.

4. Komisjon toetab liikmesriike, tuues näiteid kavade üle peetavate konsultatsioonide headest tavadest vastavalt artikli 6 lõikele 4.

Artikkel 6

Kliimameetmete sotsiaalkavade sisu

1. Kava peab sisaldama järgmisi elemente:

a) artiklite 4 ja 8 kohased konkreetsed meetmed ja investeeringud käesoleva lõike punktis d osutatud mõju leevendamiseks koos selgitusega selle kohta, kuidas need meetmed ja investeeringud aitavad tõhusalt kaasa artiklis 3 sätestatud eesmärkide saavutamisele liikmesriigi asjaomase poliitika üldises raamistikus;

b) kui see on asjakohane, konkreetsed, vastastikku sidusad ja tugevdatud kaasnevad meetmed kava meetmete ja investeeringute elluviimiseks ning punktis d osutatud mõju leevendamiseks;

c) teave muudest liidu, rahvusvahelistest, avaliku või asjakohasel juhul erasektori allikatest meetmete ja investeeringute rahastamiseks juba saadud või kavandatud vahendite kohta, millega antakse panus kavas esitatud meetmetesse ja investeeringutesse, sealhulgas teave ajutise otsese sissetulekutoetuse kohta;

d) hinnang selle kohta, milline on hoonetest ja maanteetranspordist pärit kasvuhoonegaaside heite lisamisest direktiivi 2003/87/EÜ kohaldamisalasse tuleneva hinnatõusu tõenäoline mõju leibkondadele, eelkõige energiaostuvõimetuse ja transpordivaesuse osas, ning mikroettevõtjatele; seda mõju tuleb analüüsida sobival territoriaalsel tasandil, mille on kindlaks määranud liikmesriik, võttes arvesse riiklikku eripära ja selliseid aspekte nagu juurdepääs ühistranspordile ja põhiteenustele ning tehes kindlaks kõige enam mõjutatud piirkonnad;

e) vähekaitstud leibkondade, vähekaitstud mikroettevõtjate ja vähekaitstud transpordikasutajate hinnanguline arv ja nende tuvastamine;

f) selgitus selle kohta, kuidas energiaostuvõimetuse ja transpordivaesuse mõisteid riiklikul tasandil kohaldatakse;

g) kui kavas on ette nähtud artikli 4 lõikes 3 osutatud meetmed, siis kriteeriumid, mille alusel tuvastatakse toetusõiguslikud lõplikud vahendite saajad, kõnealuste meetmete kavandatud tähtaeg ja nende põhjendus kvantitatiivse hinnangu alusel ning kvalitatiivne selgitus selle kohta, kuidas need meetmed peaksid eeldatavasti leevendama energiaostuvõimetust, transpordivaesust ning leibkondade vähest kaitstust maanteetranspordikütuste ja kütteainete hinnatõusu eest;

h) kavandatavad vahe-eesmärgid, sihtväärtused ja esialgne kõikehõlmav ajakava meetmete rakendamiseks ja investeeringute tegemiseks, mis tuleb lõpule viia 31. juuliks 2032;

i) asjakohasel juhul vähese heitega sõidukitele antava toetuse järkjärgulise vähendamise ajakava;

j) kava hinnanguline kogumaksumus koos piisava põhjendusega ja selgitustega, kuidas see on kooskõlas kulutõhususe põhimõttega ja vastavuses kava eeldatava mõjuga;

k) artikli 15 kohaselt arvutatud kavandatav riigi osalus kava hinnangulise kogumaksumuse katmisel;

l) välja arvatud artikli 4 lõikes 3 osutatud meetmete puhul, selgitus selle kohta, kuidas kavaga tagatakse, et ükski meede ega investeering ei kahjusta oluliselt keskkonnaeesmärke määruse (EL) 2020/852 artikli 17 tähenduses;

m) kava, eelkõige kavandatud vahe-eesmärkide ja sihtväärtuste tõhusa seire ja rakendamise kord asjaomases liikmesriigis ning IV lisas osutatud asjakohased ühised näitajad, või kui ükski neist näitajatest ei ole konkreetse meetme või investeeringu puhul asjakohane, siis liikmesriigi kavandatud täiendavad individuaalsed näitajad;

n) kava koostamiseks, ning kui see on asjakohane, selle rakendamiseks korraldatud artiklis 5 osutatud avaliku konsultatsiooni kokkuvõte;

o) selgitus selle kohta, millist süsteemi rakendatakse liikmesriigis fondi kaudu eraldatud rahaeraldiste kasutamisel pettuste, korruptsiooni ja huvide konfliktide ärahoidmiseks, avastamiseks ja kõrvaldamiseks ning milline kord on kehtestatud selleks, et vältida topeltrahastamist fondist ja muudest liidu programmidest;

p) kui see on kohaldatav ja asjakohane, selgitus selle kohta, kuidas on kavas arvesse võetud geograafilist paiknemist, nagu saared, äärepoolseimad piirkonnad ja territooriumid, maapiirkonnad või äärepoolsed piirkonnad, vähem ligipääsetavad äärealad, mägipiirkonnad või mahajäänud piirkonnad;

q) kohasel juhul selgitus selle kohta, kuidas meetmete ja investeeringutega soovitakse vähendada soolist ebavõrdsust.

2. Kava võib sisaldada tehnilise abi meetmeid, mis on vajalikud meetmete ja investeeringute tõhusaks haldamiseks ja rakendamiseks.

3. Kava peab olema kooskõlas järgmistes liidu instrumentides sisalduva teabega ning nende alusel liikmesriigi poolt võetud kohustustega:

a) Euroopa sotsiaalõiguste samba tegevuskava;

b) määruse (EL) 2021/1060 kohased riiklikud ühtekuuluvuspoliitika programmid;

c) määruse (EL) 2021/241 kohane riiklik taaste- ja vastupidavuskava;

d) hoonete energiatõhusust käsitleva Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (uuesti sõnastatud) kohane riiklik hoonete renoveerimise kava;

e) määruse (EL) 2018/1999 kohane ajakohastatud lõimitud riiklik energia- ja kliimakava ning

f) määruse (EL) 2021/1056 kohased riiklikud õiglase ülemineku territoriaalsed kavad.

4. Kava koostamise ajal korraldab komisjon heade tavade vahetamise, sealhulgas kavadesse lisatavate kulutõhusate meetmete ja investeeringute kohta. Liikmesriigid võivad taotleda tehnilist abi komisjoni ja Euroopa Investeerimispanga vahel 2009. aastal sõlmitud kokkuleppega loodud Euroopa kohaliku energia abivahendi (ELENA) raames või Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2021/240[1] loodud tehnilise toe instrumendist.

[1] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 10. veebruari 2021. aasta määrus (EL) 2021/240, millega luuakse tehnilise toe instrument (ELT L 57, 18.2.2021, lk 1).

5. Käesoleva artikli lõike 1 punkti l kohaldamisel annab komisjon liikmesriikidele fondi kohaldamisalale kohandatud tehnilisi suuniseid selle kohta, kas meetmed ja investeeringud on kooskõlas põhimõttega „ei kahjusta oluliselt“ määruse (EL) 2020/852 artikli 17 tähenduses.

6. Selleks et aidata liikmesriikidel esitada käesoleva artikli lõike 1 punktis d osutatud teavet, esitab komisjon ühise väärtuse, mida tuleb võtta hinnanguna arvesse süsinikuhinnas, mis tuleneb hoonetest, maanteetranspordist ja muudest sektoritest pärit kasvuhoonegaaside heite lisamisest direktiivi 2003/87/EÜ kohaldamisalasse.

7. Liikmesriik kasutab kava koostamisel V lisas esitatud vormi.

III peatükk

Fondist kliimameetmete sotsiaalkavade rakendamiseks antav toetus

Artikkel 7

Fondi reguleerivad põhimõtted

1. Fondist antakse liikmesriikidele rahalist toetust nende kavades esitatud meetmete ja investeeringute rahastamiseks.

2. Rahalise toetuse maksmine igale liikmesriigile käesoleva artikli lõike 1 kohaselt sõltub sellest, kas liikmesriik saavutab käesoleva määruse artikli 8 kohaste meetmete ja investeeringute vahe-eesmärgid ja sihtväärtused. Need vahe-eesmärgid ja sihtväärtused peavad olema kooskõlas liidu kliimaeesmärkidega ja määruses (EL) 2021/1119 sätestatud eesmärgiga ning hõlmama eelkõige järgmist:

   a) energiatõhusus;

   b) hoonete renoveerimine;

   c) heiteta ja vähese heitega liikuvus ja transport;

   d) kasvuhoonegaaside heite vähendamine;

   e) vähekaitstud leibkondade, eelkõige energiaostuvõimetute leibkondade ning vähekaitstud mikroettevõtjate ja vähekaitstud transpordikasutajate arvu vähendamine.

3. Fondist toetatakse üksnes neid meetmeid ja investeeringuid, mis vastavad põhimõttele „ei kahjusta oluliselt“ määruse (EL) 2020/852 artikli 17 tähenduses.

4. Fondist toetatavate meetmete ja investeeringutega vähendatakse sõltuvust fossiilkütustest ning asjakohasel juhul aidatakse kaasa Euroopa sotsiaalõiguste samba elluviimisele ning kestlike ja kvaliteetsete töökohtade loomisele fondi meetmete ja investeeringutega hõlmatud valdkondades.

Artikkel 8

Kliimameetmete sotsiaalkavadesse lisatavad rahastamiskõlblikud meetmed ja investeeringud

1. Liikmesriigid võivad kava hinnangulise kogumaksumuse hulka arvata järgmised püsiva mõjuga meetmed ja investeeringud, tingimusel et need on peamiselt suunatud vähekaitstud leibkondadele, vähekaitstud mikroettevõtjatele või vähekaitstud transpordikasutajatele ning nende eesmärk on:

   a) toetada hoonete renoveerimist, eelkõige vähekaitstud leibkondade ja vähekaitstud mikroettevõtjate puhul, kelle kasutuses on suurima energiakuluga hooned, sealhulgas üürnike ja sotsiaaleluruumides elavate inimeste puhul;

   b) toetada juurdepääsu taskukohastele energiatõhusatele eluasemetele, sealhulgas sotsiaaleluruumidele;

   c) aidata kaasa hoonete kütmise ja jahutamise ning neis toiduvalmistamise süsinikuheite vähendamisele, nt elektrifitseerimise kaudu, pakkudes juurdepääsu taskukohastele ja energiatõhusatele süsteemidele ning integreerides taastuvenergia tootmist ja salvestamist, muu hulgas taastuvenergiakogukondade, kodanike energiakogukondade ja muude aktiivsete tarbijate kaudu, et edendada taastuvenergia omatarbimise kasutuselevõttu, nt energiajagamist ja taastuvenergiaga vastastikust kauplemist ning arukate võrkude ja kaugküttevõrkudega ühinemist, mis aitab saavutada energiasäästu või vähendada energiaostuvõimetust;

d) pakkuda sihipärast, ligipääsetavat ja taskukohast teavet, koolitust, teadlikkuse tõstmist ja nõustamist kulutõhusate meetmete ja investeeringute, hoonete renoveerimiseks saadaolevate toetuste, energiatõhususe ning kestliku ja taskukohase liikuvuse ja transpordi alternatiivide kohta;

e) toetada avaliku ja erasektori üksusi, sealhulgas sotsiaaleluruumide pakkujaid, eelkõige avaliku ja erasektori ühistuid, taskukohaste energiatõhusate lahenduste ja asjakohaste rahastamisvahendite väljatöötamisel ja pakkumisel kooskõlas fondi sotsiaalsete eesmärkidega;

f) tagada võimalused heiteta ja vähese heitega sõidukite ja jalgrataste kasutamiseks, säilitades samal ajal tehnoloogianeutraalsuse, sealhulgas rahaline toetus või maksusoodustused nende ostmiseks, samuti asjakohase avaliku ja erasektori taristu rajamiseks, eelkõige, kui see on ajakohane, heiteta ja vähese heitega sõidukite ostmiseks, laadimise ja tankimise taristu rajamiseks ning kasutatud heiteta sõidukite turu arendamiseks; liikmesriigid püüavad tagada, et kui heiteta sõidukid on taskukohane ja kasutatav lahendus, seatakse nende kavades esikohale toetused selliste sõidukite jaoks;

g) stimuleerida taskukohase ja kättesaadava ühistranspordi kasutamist ning toetada era- ja avaliku sektori üksusi, sealhulgas ühistuid, kestliku nõudetranspordi, jagatud liikuvusteenuste ja aktiivse liikuvuse võimaluste arendamisel ja pakkumisel.

2. Liikmesriigid võivad kavade hinnanguliste kogumaksumuse hulka arvata kulud, mis on seotud meetmetega, millega antakse otsest sissetulekutoetust vähekaitstud leibkondadele ja vähekaitstud transpordikasutajatele maanteetranspordikütuste ja kütteainete hinnatõusu mõju vähendamiseks. Selline sissetulekutoetus peab olema ajutine ja vähenema aja jooksul. Liikmesriigid võivad anda ajutist otsest sissetulekutoetust, kui nende kavad sisaldavad meetmeid või investeeringuid, mis on suunatud vähekaitstud leibkondadele ja vähekaitstud transpordikasutajatele vastavalt käesoleva määruse artikli 8 lõikele 1. Selline toetus peab piirduma otsese mõjuga, mille tingib hoonetest ja maanteetranspordist pärit kasvuhoonegaaside heite lisamine direktiivi 2003/87/EÜ kohaldamisalasse. Meetmete kulud, millega antakse ajutist otsest sissetulekutoetust, võivad moodustada kuni 37,5 % kava hinnangulisest kogumaksumusest, nagu on osutatud käesoleva määruse artikli 6 lõike 1 punktis j.

3. Liikmesriigid võivad kavade hinnangulise kogumaksumuse hulka arvata tehnilise abi kulud, et katta fondi haldamiseks ja selle eesmärkide saavutamiseks vajaliku koolitus-, programmeerimis-, seire-, kontrolli-, auditi- ja hindamistegevuse kulusid, näiteks kulusid, mis on seotud uuringute, infotehnoloogia (IT), sidusrühmadega avaliku konsulteerimise ning info- ja kommunikatsioonimeetmetega. Sellise tehnilise abi kulud võivad moodustada kuni 2,5 % kava hinnangulisest kogumaksumusest, nagu on osutatud artikli 6 lõike 1 punktis j.

Artikkel 9

Kasu edasikandumine leibkondadele, mikroettevõtjatele ja transpordikasutajatele

1. Liikmesriigid võivad kavade hulka arvata rahalise toetuse, mida antakse muude avaliku ja erasektori isikute vahendusel kui vähekaitstud leibkonnad, vähekaitstud mikroettevõtjad ja vähekaitstud transpordikasutajad tingimusel, et need isikud võtavad meetmeid ja teevad investeeringuid, millest saavad lõppkokkuvõttes kasu vähekaitstud leibkonnad, vähekaitstud mikroettevõtjad või vähekaitstud transpordikasutajad.

2. Liikmesriigid näevad ette vajalikud õiguslikud ja lepingulised kaitsemeetmed tagamaks, et kogu kasu kandub edasi vähekaitstud leibkondadele, vähekaitstud mikroettevõtjatele või vähekaitstud transpordikasutajatele.

Artikkel 10

Fondi vahendid

1. Ajavahemikuks 1. jaanuarist 2026 kuni 31. detsembrini 2032 tehakse fondi rakendamiseks kättesaadavaks maksimaalselt 65 000 000 000 eurot jooksevhindades vastavalt direktiivi 2003/87/EÜ artikli 10a lõikele 8b ja artikli 30d lõigetele 3 ja 4. Ilma et see piiraks direktiivi 2003/87/EÜ artikli 30d lõike 4 kuuenda lõigu kohaldamist, käsitatakse seda summat sihtotstarbelise välistuluna määruse (EL, Euratom) 2018/1046 artikli 21 lõike 5 tähenduses.

Käesoleva lõike esimeses lõigus sätestatud maksimumsumma piires fondile eraldatavad iga-aastased summad ei ületa direktiivi 2003/87/EÜ artikli 30d lõike 4 neljandas lõigus osutatud summasid.

Kui direktiivi 2003/87/EÜ IVa peatüki kohaselt loodud heitkogustega kauplemise süsteem lükatakse kõnealuse direktiivi artikli 30k kohaselt edasi kuni 2028. aastani, on fondile kättesaadavaks tehtav maksimumsumma 54 600 000 000 eurot ja fondile eraldatavad iga-aastased summad ei ületa direktiivi 2003/87/EÜ artikli 30d lõike 4 viiendas lõigus osutatud vastavaid summasid.

2. Erandina määruse (EL, Euratom) 2018/1046 artikli 22 lõikest 2 ja ilma et see piiraks käesoleva määruse artikli 19 kohaldamist, tehakse käesoleva artikli lõikes 1 osutatud asjaomast maksimumsummat hõlmavad kulukohustuste assigneeringud automaatselt kättesaadavaks iga eelarveaasta alguses alates 1. jaanuarist 2026 lõike 1 teises ja kolmandas lõigus osutatud asjakohaste kohaldatavate iga-aastaste summade ulatuses.

3. Lõikes 1 osutatud summad võivad katta ka fondi haldamiseks ja selle eesmärkide saavutamiseks vajaliku ettevalmistava ning seire-, kontrolli-, auditi- ja hindamistegevuse kulusid, sealhulgas eelkõige kulutusi uuringutele, ekspertide kohtumistele, sidusrühmadega konsulteerimisele, info- ja kommunikatsioonimeetmetele, sealhulgas kaasavale teavitustegevusele, ning liidu poliitiliste prioriteetide tutvustamisele niivõrd, kuivõrd need on seotud käesoleva määruse eesmärkidega, samuti kulutusi teabe töötlemiseks ja vahetamiseks vajalikele infotehnoloogiavõrkudele ning asutusesisestele infotehnoloogiavahenditele ning kõiki muid tehnilise ja haldusabi kulusid, mis komisjonil fondi haldamisel tekivad. Samuti võib katta kulud, mis on seotud sellise toetava tegevusega nagu projektide kvaliteedi kontroll ja seire kohapeal, ning rahastamiskõlblike meetmete hindamisel ja rakendamisel korraldatava kogemusnõustamise ja ekspertidepoolse nõustamise kulud.

Artikkel 11

Eelarve jagatud täitmisel elluviidavatest programmidest eraldatavad ja sinna lisatavad summad ning vahendite kasutamine

1. Eelarve jagatud täitmisel liikmesriikidele eraldatud vahendeid võib nende taotlusel paigutada ümber fondi vastavalt määruse (EL) 2021/1060 asjakohastes sätetes kindlaks määratud tingimustele. Komisjon haldab neid vahendeid otse kooskõlas määruse (EL, Euratom) 2018/1046 artikli 62 lõike 1 esimese lõigu punktiga a. Neid vahendeid kasutatakse üksnes asjaomase liikmesriigi huvides.

2. Liikmesriigid võivad käesoleva määruse artikli 4 lõike 1 kohaselt esitatud kavades taotleda nende maksimaalsest iga-aastasest rahaeraldisest kuni 15 % ümberpaigutamist määruse (EL) 2021/1060 kohastesse eelarve jagatud täitmise alla kuuluvatesse fondidesse. Ümberpaigutatud vahenditest rahastatakse käesoleva määruse artiklis 8 osutatud meetmeid ja investeeringuid ning neid rakendatakse kooskõlas nende fondide reeglitega, kuhu vahendid ümber paigutatakse. Liikmesriigid paigutavad vahendid ümber ühe või mitme programmi muutmise teel (välja arvatud Euroopa territoriaalse koostöö eesmärgi (Interreg) alla kuuluvate programmide puhul) kooskõlas määruse (EL) 2021/1060 artikliga 26a ning neid rakendatakse vastavalt kõnealuse määruse sätetele ja nende fondide reeglitele, kuhu vahendid ümber paigutatakse.

3. Liikmesriigid võivad kliimameetmete sotsiaalfondist toetatavate meetmete ja investeeringute elluviimise teha ülesandeks määruse (EL) 2021/1060 kohaste ühtekuuluvuspoliitika kavade korraldusasutustele, kui see on asjakohane, pidades silmas koostoimet kõnealuste ühtekuuluvuspoliitika kavadega, ja kooskõlas fondi eesmärkidega. Liikmesriigid teatavad oma vastavast kavatsusest oma kavades. Sellistel juhtudel loetakse olemasolevad juhtimis- ja kontrollisüsteemid, mille liikmesriigid on kehtestanud ja millest nad on komisjonile teatanud, käesoleva määruse nõuetele vastavaks.

4. Liikmesriigid võivad lisada oma kavadesse hinnangulise kogumaksumuse osana maksed tehnilise lisatoe jaoks vastavalt määruse (EL) 2021/240 artiklile 7 ja rahalise panuse liikmesriigi osa jaoks vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/523[1] asjakohastele sätetele. Need kulud ei tohi ületada 4 % kava jaoks ette nähtud maksimaalsest eraldisest ning kavas esitatud asjakohased meetmed peavad vastama käesoleva määruse nõuetele.

Artikkel 12

Rakendamine

Fondi rakendab komisjon eelarve otsese täitmise korras kooskõlas ELi toimimise lepingu artikli 322 kohaselt vastu võetud õigusnormidega, eelkõige määrusega (EL, Euratom) 2018/1046 ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL, Euratom) 2020/2092, mis käsitleb üldist tingimuslikkuse korda liidu eelarve kaitsmiseks.

[1] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. märtsi 2021. aasta määrus (EL) 2021/523, millega luuakse programm „InvestEU“ ja millega muudetakse määrust (EL) 2015/1017 (ELT L 107, 26.3.2021, lk 30).

Artikkel 13

Täiendavus ja lisarahastamine

1. Fondist antav toetus täiendab muudest liidu fondidest, programmidest ja rahastamisvahenditest antavat toetust. Fondist toetatavad meetmed ja investeeringud võivad saada toetust muudest liidu fondidest, programmidest ja rahastamisvahenditest tingimusel, et selline toetus ei kata samu kulusid.

2. Fondist antav toetus, sealhulgas artikli 4 lõikes 3 osutatud ajutine otsene sissetulekutoetus, on täiendav ega või asendada korduvaid riiklikke eelarvekulusid.

3. Liikmesriikidele antava tehnilise abi puhul ei käsitata halduskulusid, mis on otseselt seotud kava rakendamisega, korduvate riiklike eelarvekuludena.

Artikkel 14

Maksimaalne rahaeraldis

1. Igale liikmesriigile võimaldatav maksimaalne rahaeraldis arvutatakse kooskõlas artikliga 10 ning vastavalt I ja II lisale.

2. Iga liikmesriik võib esitada oma kava rakendamiseks maksetaotluse talle ette nähtud maksimaalse rahaeraldise ulatuses.

Artikkel 15

Liikmesriigi osalus hinnangulise kogumaksumuse rahastamises

Liikmesriik rahastab vähemalt 25 % oma kava hinnangulisest kogumaksumusest.

Artikkel 16

Komisjoni hinnang

1. Komisjon hindab kava, ja kui see on asjakohane, siis artikli 18 kohaselt liikmesriigi poolt esitatud kava muudatust, et kontrollida vastavust käesolevale määrusele. Kava hindamisel teeb komisjon asjaomase liikmesriigiga tihedat koostööd. Komisjon võib esitada märkusi või küsida lisateavet kahe kuu jooksul alates kuupäevast, mil liikmesriik kava esitas. Liikmesriik esitab nõutud lisateabe ja võib kava vajaduse korral muuta, sealhulgas ka pärast kava esitamist. Liikmesriik ja komisjon võivad vajaduse korral kokku leppida, et hindamise tähtaega pikendatakse mõistliku aja võrra.

2. Komisjon hindab seda, kas artikli 11 kohaselt taotletud ümberpaigutused vastavad käesoleva määruse eesmärkidele.

3. Komisjon hindab kava asjakohasust, tulemuslikkust, tõhusust ja sidusust, võttes arvesse konkreetseid probleeme ja liikmesriigi rahaeraldist järgmiselt:

a) asjakohasuse hindamisel võtab komisjon arvesse järgmisi kriteeriume:

i) kas kavaga leevendatakse piisavalt asjaomase liikmesriigi vähekaitstud leibkondadele, eelkõige energiaostuvõimetutele või transpordivaesuses leibkondadele, ning vähekaitstud mikroettevõtjatele ja vähekaitstud transpordikasutajatele avalduvat sotsiaalset mõju ja tekkivaid probleeme, mis tulenevad hoonetest ja maanteetranspordist pärit kasvuhoonegaaside heite lisamisest direktiivi 2003/87/EÜ kohaldamisalasse, võttes igakülgselt arvesse probleeme, mis on määratletud komisjoni hinnangutes asjaomase liikmesriigi lõimitud riikliku energia- ja kliimakava ajakohastatud versioonile ja sellega seoses tehtud edusammudele määruse (EL) 2018/1999 artikli 9 lõike 3 ning artiklite 13 ja 29 alusel, samuti soovitustes, mille komisjon on liikmesriigile andnud määruse (EL) 2018/1999 artikli 34 alusel seoses liidu 2030. aasta kliima- ja energiaeesmärkidega ning pikaajalise eesmärgiga saavutada liidus hiljemalt 2050. aastaks kliimaneutraalsus;

ii) kas kavaga tagatakse eeldatavasti, et kavas sisalduvad meetmed ja investeeringud ei kahjusta oluliselt keskkonnaeesmärkide saavutamist määruse (EL) 2020/852 artikli 17 tähenduses ning kas kava aitab vähendada sõltuvust fossiilkütustest;

iii) kas kava sisaldab meetmeid ja investeeringuid, mis aitavad kaasa rohepöördele, sealhulgas sellest tulenevate sotsiaalsete mõjude ja probleemide lahendamisele, ning eelkõige liidu 2030. aasta kliima- ja energiaeesmärkide saavutamisele, samuti pikaajalisele eesmärgile saavutada liidus hiljemalt 2050. aastaks kliimaneutraalsus, ning liidu säästva ja aruka liikuvuse strateegia 2030. aasta vahe-eesmärkide saavutamisele;

b) tulemuslikkuse hindamisel võtab komisjon arvesse järgmisi kriteeriume:

i) kas kaval on selles liikmesriigis kooskõlas liidu 2030. aasta kliima- ja energiaeesmärkide ning pikaajalise eesmärgiga saavutada liidus hiljemalt 2050. aastaks kliimaneutraalsus eeldatavasti püsiv mõju kavas käsitletud probleemidele ning eelkõige vähekaitstud leibkondadele, vähekaitstud mikroettevõtjatele ja vähekaitstud transpordikasutajatele, eelkõige energiaostuvõimetutele või transpordivaesuses leibkondadele;

ii) kas liikmesriigi pakutud tegevuskord, sealhulgas kavandatud ajakava, vahe-eesmärgid ja sihtväärtused ning nendega seotud näitajad, tagavad eeldatavasti kava tõhusa seire ja rakendamise;

iii) kas liikmesriigi kavandatud meetmed ja investeeringud on järjepidevad ning vastavad Euroopa Parlamendi ja nõukogu energiatõhususe direktiivi (uuesti sõnastatud), direktiivi (EL) 2018/2001, Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (milles käsitletakse alternatiivkütuste taristu kasutuselevõttu ja millega tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2014/94/EL), Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2009/33[1] ning direktiivi 2010/31/EL nõuetele ning

iv) kas liikmesriigi kavandatud meetmed ja investeeringud edendavad vastastikust täiendavust, koostoimet, sidusust ja järjepidevust artikli 6 lõikes 3 osutatud liidu instrumentidega;

[1] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. aprilli 2009. aasta direktiiv 2009/33/EÜ keskkonnasõbralike ja energiatõhusate maanteesõidukite edendamise kohta (ELT L 120, 15.5.2009, lk 5).

c) tõhususe hindamisel võtab komisjon arvesse järgmisi kriteeriume:

i) kas põhjendused, mille liikmesriik on kava hinnangulise kogumaksumuse summa kohta esitanud, on mõistlikud ja usutavad, kooskõlas kulutõhususe põhimõttega ja vastavuses riigis eeldatava riigisisese keskkonna- ja sotsiaalmõjuga, võttes arvesse ka liikmesriigi eripära, mis võib kavas esitatud kulusid mõjutada;

ii) kas liikmesriigi kavandatud tegevuskord, sealhulgas tegevuskord, mille eesmärk on vältida topeltrahastamist fondist ja muudest liidu programmidest, tagab fondist eraldatud rahaeraldise kasutamisel eeldatavasti korruptsiooni, pettuste ja huvide konfliktide ärahoidmise, avastamise ja kõrvaldamise;

iii) kas liikmesriigi kavandatud vahe-eesmärgid ja sihtväärtused on fondi kohaldamisala ja eesmärke ning rahastamiskõlblikke meetmeid silmas pidades tõhusad;

d) sidususe hindamisel võtab komisjon arvesse seda, kas kava sisaldab meetmeid ja investeeringuid, mis kujutavad endast sidusat tegevust.

Artikkel 17

Komisjoni otsus

1. Komisjon teeb artikli 16 kohaselt läbiviidud hindamise põhjal rakendusaktiga otsuse liikmesriigi kava kohta hiljemalt viie kuu jooksul alates kõnealuse kava esitamisest vastavalt artikli 4 lõikele 1.

2. Kui komisjon annab kavale positiivse hinnangu, sätestatakse lõikes 1 osutatud rakendusaktis:

   a) liikmesriigi elluviidavad meetmed ja investeeringud, kava hinnangulise kogumaksumuse summa ning vahe-eesmärgid ja sihtväärtused;

   b) artikli 14 lõike 1 kohaselt võimaldatav maksimaalne rahaeraldis, mis makstakse artikli 20 kohaselt välja osamaksetena pärast seda, kui liikmesriik on rahuldavalt saavutanud kava rakendamisega seoses kindlaks määratud asjaomased vahe-eesmärgid ja sihtväärtused;

   c) liikmesriigi osalus;

   d) kava seire- ja rakendamise kord ja ajakava, sealhulgas, kui see on asjakohane, artikliga 21 kooskõla tagamise meetmed;

e) kavandatud vahe-eesmärkide ja sihtväärtuste saavutamisega seotud asjakohased näitajad ning

f) kord, mille kohaselt antakse komisjonile juurdepääs vajalikele alusandmetele.

3. Käesoleva artikli lõike 2 punktis b osutatud maksimaalne rahaeraldis määratakse kindlaks liikmesriigi esitatud ja artikli 16 lõikes 3 sätestatud kriteeriumide põhjal hinnatud kava hinnangulise kogumaksumuse alusel.

Käesoleva artikli lõike 2 punktis b osutatud maksimaalse rahaeraldise summa määratakse kindlaks järgmiselt:

a) kui kava vastab artikli 16 lõikes 3 sätestatud kriteeriumidele rahuldavalt ning kava hinnanguline kogumaksumus, millest on maha arvatud liikmesriigi osalus, on liikmesriigi jaoks artikli 14 lõike 1 kohaselt ette nähtud maksimaalse rahaeraldisega võrdne või sellest suurem, on liikmesriigile võimaldatav rahaeraldis võrdne artikli 14 lõikes 1 osutatud maksimaalse rahaeraldise kogusummaga;

b) kui kava vastab artikli 16 lõikes 3 sätestatud kriteeriumidele rahuldavalt ning kava hinnanguline kogumaksumus, millest on maha arvatud liikmesriigi osalus, on väiksem kui liikmesriigi jaoks artikli 14 lõike 1 kohaselt ette nähtud maksimaalne rahaeraldis, on liikmesriigile võimaldatav rahaeraldis võrdne kava hinnangulise kogumaksumusega, millest on maha arvatud liikmesriigi osalus;

c) kui kava vastab artikli 16 lõikes 3 sätestatud kriteeriumidele rahuldavalt, kuid hindamise käigus tuvastatakse sisekontrollisüsteemide puudusi, võib komisjon nõuda, et kavasse lisatakse täiendavad meetmed nende puuduste kõrvaldamiseks ning et liikmesriik kõrvaldab need enne esimest makset;

d) kui kava artikli 16 lõikes 3 sätestatud kriteeriumidele rahuldavalt ei vasta, siis liikmesriigile rahaeraldist ei tehta.

4. Kui komisjon annab kavale negatiivse hinnangu, esitatakse lõikes 1 osutatud otsuses negatiivse hinnangu põhjused. Liikmesriik esitab pärast komisjoni hinnangu arvessevõtmist kava uuesti.

Artikkel 18

Kliimameetmete sotsiaalkavade muutmine

1. Kui objektiivsete asjaolude tõttu, sealhulgas eelkõige tegeliku otsese mõju tõttu, mida avaldab hoonetest ja maanteetranspordist pärit kasvuhoonegaaside heite lisamine direktiivi 2003/87/EÜ kohaldamisalasse, ei ole liikmesriigil enam võimalik kava, sealhulgas selle asjaomaseid vahe-eesmärke ja sihtväärtusi, osaliselt või täielikult täita või kui seda on vaja oluliselt muuta, esitab asjaomane liikmesriik komisjonile muudetud kava, et lisada kavasse vajalikud ja igakülgselt põhjendatud muudatused. Liikmesriik võib muudetud kava koostamiseks paluda tehnilist tuge vastavalt artikli 11 lõikele 4.

2. Komisjon hindab muudetud kava kooskõlas artikliga 16.

3. Kui komisjon annab muudetud kavale positiivse hinnangu, võtab ta kooskõlas artikli 17 lõikega 1 rakendusaktiga vastu otsuse, milles põhjendab oma positiivset hinnangut. Erandina artikli 17 lõikest 1 võtab komisjon käesoleva lõike kohase otsuse vastu kolme kuu jooksul alates kuupäevast, mil asjaomane liikmesriik muudetud kava esitas.

4. Kui komisjon annab muudetud kavale negatiivse hinnangu, lükkab ta muudetud kava tagasi lõikes 3 osutatud ajavahemiku jooksul, olles andnud liikmesriigile võimaluse esitada oma tähelepanekud kolme kuu jooksul alates muudetud kava käsitleva komisjoni hinnangu teatavakstegemise kuupäevast.

5. Iga liikmesriik hindab 15. märtsiks 2029 oma kava asjakohasust, pidades silmas tegelikku otsest mõju, mida avaldab hoonetest ja maanteetranspordist pärit kasvuhoonegaaside heite lisamine direktiivi 2003/87/EÜ kohaldamisalasse. Need hinnangud esitatakse komisjonile koos lõimitud riiklike energia- ja kliimaalaste eduaruannetega, mis esitatakse komisjonile iga kahe aasta tagant vastavalt määruse (EL) 2018/1999 artiklile 17.

6. Kui kavas tehakse väiksemaid kohandusi, mis kujutavad endast kavas esitatud sihtväärtuse suurenemist või vähenemist vähem kui 5 % võrra, nagu kavas sätestatud meetmete ja investeeringute väikesemad ajakohastused või tehniliste vigade parandused, teatab liikmesriik sellistest muudatustest komisjonile.

Artikkel 19

Rahaeraldise sidumine kulukohustustega

1. Kui komisjon on artiklis 17 osutatud positiivse otsuse vastu võtnud, sõlmib ta aegsasti asjaomase liikmesriigiga lepingu, millega võetakse määruse (EL, Euratom) 2018/1046 tähenduses individuaalne juriidiline kohustus aastateks 2026–2032, ilma et see piiraks direktiivi 2003/87/EÜ artikli 30d lõike 4 ning artiklite 30i ja 30k kohaldamist. Kõnealune leping sõlmitakse kõige varem üks aasta enne direktiivi 2003/87/EÜ IVa peatüki kohaste enampakkumiste algust või kaks aastat enne kõnealust aastat, kui kohaldatakse käesoleva määruse artikli 10 lõike 1 kolmandat lõiku.

2. Eelarvelised kulukohustused võivad põhineda üldistel kulukohustustel ja asjakohasel juhul võib need jagada mitme aasta jooksul tehtavateks iga-aastasteks osamakseteks.

Artikkel 20

Maksete tegemise, maksete peatamise ja rahaeraldistega seotud lepingute lõpetamise reeglid

1. Rahaeraldisest tehakse käesoleva artikli alusel asjaomasele liikmesriigile maksed pärast artikli 17 kohaselt heaks kiidetud kavas esitatud asjakohaste kokkulepitud vahe-eesmärkide ja sihtväärtuste saavutamist ning rahaliste vahendite olemasolu korral. Kui kõnealused vahe-eesmärgid ja sihtväärtused on saavutatud, esitab liikmesriik komisjonile rahaeraldisest makse saamiseks igakülgselt põhjendatud maksetaotluse. Liikmesriik esitab maksetaotlused komisjonile üks või kaks korda aastas 31. juuliks või 31. detsembriks.

2. Liikmesriigilt maksetaotluse saamisel hindab komisjon, kas artiklis 17 osutatud komisjoni otsuses sätestatud asjaomased vahe-eesmärgid ja sihtväärtused on saavutatud rahuldavalt. Vahe-eesmärkide ja sihtväärtuste rahuldava saavutamise korral eeldatakse, et liikmesriik ei ole varem rahuldavalt saavutatud vahe-eesmärkide ja sihtväärtustega seotud meetmeid muutnud.

3. Kui komisjon annab individuaalsele maksetaotlusele positiivse hinnangu, võtab ta vastu eraldi otsuse rahaeraldise väljamaksmise heakskiitmise kohta kooskõlas määrusega (EL, Euratom) 2018/1046, sõltuvalt rahaliste vahendite kättesaadavusest ja tagades liikmesriikide võrdse kohtlemise. Komisjon võtab eraldi otsuse vastu mitte varem kui kaks kuud ja mitte hiljem kui kolm kuud pärast käesoleva artikli lõike 1 kohast asjaomast maksetaotluse esitamise tähtpäeva.

4. Kui komisjon teeb lõikes 3 osutatud hindamise tulemusel kindlaks, et artiklis 17 osutatud komisjoni otsuses sätestatud vahe-eesmärke ja sihtväärtusi ei ole rahuldavalt saavutatud, peatatakse saavutamata vahe-eesmärgile või sihtväärtusele proportsionaalse rahaeraldise osa väljamaksmine. Liikmesriik võib ühe kuu jooksul alates komisjoni hinnangu teatavakstegemisest esitada oma tähelepanekud.

   Maksed taastatakse vaid juhul, kui vahe-eesmärgid ja sihtväärtused on rahuldavalt saavutatud, nagu on sätestatud artiklis 17 osutatud komisjoni otsuses.

5. Erandina määruse (EL, Euratom) 2018/1046 artikli 116 lõikest 2 hakatakse maksetähtaega arvestama kuupäevast, mil liikmesriiki teavitatakse käesoleva artikli lõike 3 kohasest komisjoni otsusest rahaeraldise väljamaksmise lubamise kohta, või kuupäevast, mil teatatakse maksete taastamisest vastavalt käesoleva artikli lõike 4 teisele lõigule.

6. Kui vahe-eesmärke ja sihtväärtusi ei ole rahuldavalt saavutatud üheksa kuu jooksul alates lõike 4 esimeses lõigus osutatud maksete peatamisest, vähendab komisjon rahaeraldise summat proportsionaalselt, olles andnud liikmesriigile võimaluse esitada kahe kuu jooksul pärast vahe-eesmärkide ja sihtväärtuste saavutamist käsitlevate komisjoni järelduste teatavakstegemist oma tähelepanekud.

7. Kui liikmesriik ei ole 15 kuu jooksul alates artiklis 19 osutatud asjakohaste lepingute sõlmimise kuupäevast ühegi asjaomase vahe-eesmärgi ega sihtväärtuse saavutamisel reaalseid edusamme teinud, lõpetab komisjon kõnealused lepingud ning vabastab rahaeraldise summa kulukohustusest, ilma et see piiraks määruse (EL, Euratom) 2018/1046 artikli 14 lõike 3 kohaldamist. Komisjon teeb otsuse nende lepingute lõpetamise kohta pärast seda, kui on andnud liikmesriigile võimaluse esitada oma tähelepanekud kahe kuu jooksul alates sellest, kui komisjon on teinud liikmesriigile teatavaks oma hinnangu reaalsete edusammude puudumise kohta.

8. Kõik maksed peavad olema tehtud 31. detsembriks 2033.

9. Erandina määruse (EL, Euratom) 2018/1046 artiklist 116 ja käesoleva artikli lõikest 5, kui käesoleva artikli lõikes 1 osutatud teatavas maksetaotluste voorus ei ole direktiivi 2003/87/EÜ artikli 30d lõike 4 kohaselt fondile eraldatud tulu piisav esitatud maksetaotluste katmiseks, maksab komisjon liikmesriikidele proportsionaalselt, mis määratakse kindlaks maksevõimaluste osana heakskiidetud maksete kogusummast. Järgmises maksetaotluste voorus seab komisjon prioriteediks need liikmesriigid, kelle maksed eelmisest maksetaotluste voorust hilinesid, ning alles seejärel rahuldama hiljuti esitatud maksetaotlused.

10. Erandina määruse (EL, Euratom) 2018/1046 artikli 12 lõike 4 punktist c ja ilma et see piiraks direktiivi 2003/87/EÜ artikli 30d lõike 4 kuuenda lõigu kohaldamist, eraldab komisjon liikmesriikidele summad, mis vastavad mis tahes assigneeringutele, mis on 31. detsembriks 2033 kasutamata kooskõlas direktiivi 2003/87/EÜ artikli 30d lõikes 5 määratletud heitkoguse ühikute eraldamise normidega, et saavutada käesoleva määruse artiklis 3 osutatud eesmärgid.

Artikkel 21

Liidu finantshuvide kaitsmine

1. Kava rakendamisel võtavad liikmesriigid kui fondist toetuse saajad liidu finantshuvide kaitsmiseks ning selle tagamiseks, et fondist toetatavate meetmete ja investeeringutega (sealhulgas nendega, mida artikli 9 kohaselt võtavad ja teevad muud avaliku või erasektori üksused kui vähekaitstud leibkonnad, vähekaitstud mikroettevõtjad või vähekaitstud transpordikasutajad) seotud rahaeraldisi kasutatakse kooskõlas kohaldatava liidu ja riigisisese õigusega, kõik asjakohased meetmed, mis puudutavad eelkõige pettuste, korruptsiooni ja huvide konfliktide ärahoidmist, avastamist ja kõrvaldamist. Selleks tagavad liikmesriigid tõhusa ja tulemusliku sisekontrollisüsteemi, mis on kehtestatud III lisas, ning alusetult makstud või vääralt kasutatud summade tagasinõudmise. Liikmesriigid võivad tugineda oma tavapärastele riiklikele eelarve haldamise süsteemidele.

2. Artiklis 19 osutatud lepingutes sätestatakse järgmised liikmesriikide kohustused:

a) korrapäraselt kontrollida, et eraldatud vahendeid on nõuetekohaselt kasutatud kooskõlas kõigi kohaldatavate õigusnormidega ning et kõiki kava kohaseid meetmeid ja investeeringuid on nõuetekohaselt ellu viidud kooskõlas kõigi kohaldatavate õigusnormidega, eelkõige seoses pettuste, korruptsiooni ja huvide konfliktide ärahoidmise, avastamise ja kõrvaldamisega;

b) võtta asjakohaseid meetmeid, et hoida ära, avastada ja kõrvaldada pettusi, korruptsiooni ja määruse (EL, Euratom) 2018/1046 artiklis 61 määratletud huvide konflikte, mis mõjutavad liidu finantshuve, ning võtta õiguslikke meetmeid, et nõuda tagasi ebaseaduslikult omastatud rahalised vahendid, sealhulgas seoses kava alusel rakendatud mis tahes meetme või investeeringuga;

c) lisada maksetaotlusele järgmised dokumendid:

i) liidu vahendite haldaja kinnitus selle kohta, et rahaeraldisi on kasutatud sihtotstarbeliselt, et koos maksetaotlusega edastatud teave on täielik, täpne ja usaldusväärne ning et kehtestatud sisekontrollisüsteemid annavad vajaliku kindluse, et rahaeraldisi on hallatud kooskõlas kõigi kohaldatavate õigusnormidega, eeskätt nendega, mis kooskõlas usaldusväärse finantsjuhtimise põhimõttega on kehtestatud huvide konfliktide, pettuse, korruptsiooni ning fondist ja muudest liidu programmidest topeltrahastamise ärahoidmiseks; ning

ii) rahvusvaheliselt tunnustatud auditistandardite kohaselt tehtud auditite kokkuvõte, mis sisaldab teavet nende auditite ulatuse kohta auditiga hõlmatud kulutuste summa ja ajavahemiku mõttes ning tuvastatud puuduste ja võimalike võetud parandusmeetmete analüüsi;

d) koguda auditeerimiseks ja kontrollimiseks ning kavakohaste meetmete ja investeeringute elluviimisega seotud rahaeraldiste kasutamise kohta võrreldava teabe esitamiseks järgmisi standarditud kategooriatesse kuuluvaid andmeid, salvestada need andmed ja säilitada neid elektroonilises süsteemis ja tagada neile juurdepääs:

i) rahaeraldiste lõplike saajate nimed, nende käibemaksukohustuslasena registreerimise numbrid või maksukohustuslasena registreerimise numbrid ja fondi rahaeraldistest saadud summad;

ii) töövõtja(te) ja alltöövõtja(te) nimi (nimed) ja nende käibemaksukohustuslasena registreerimise number (numbrid) või maksukohustuslasena registreerimise number (numbrid) ning lepingu (lepingute) maksumus, kui lõplik rahaeraldiste saaja on avaliku sektori hankija vastavalt riigihankeid käsitlevale liidu või siseriiklikule õigusele;

iii) rahaeraldiste saaja või töövõtja Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2015/849[1] artikli 3 punktis 6 sätestatud määratlusele vastava tegelikult kasusaava omaniku (tegelikult kasusaavate omanike) eesnimi (eesnimed), perekonnanimi (perekonnanimed), sünniaeg ja käibemaksukohustuslasena registreerimise number (numbrid) või maksukohustuslasena registreerimise number (numbrid);

iv) fondi raames ellu viidud meetmete ja investeeringute loetelu koos nende meetmete ja investeeringute jaoks ette nähtud avaliku sektori toetuse kogusummaga, tuues välja muude liidu eelarvest rahastatavate fondide raames makstud summa;

[1] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. mai 2015. aasta direktiiv (EL) 2015/849, mis käsitleb finantssüsteemi rahapesu või terrorismi rahastamise eesmärgil kasutamise tõkestamist ning millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) nr 648/2012 ja tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2005/60/EÜ ja komisjoni direktiiv 2006/70/EÜ (ELT L 141, 5.6.2015, lk 73).

e) anda komisjonile, OLAFile, kontrollikojale ja seoses nende liikmesriikidega, kes osalevad määruse (EL) 2017/1939 kohaselt tõhustatud koostöös, Euroopa Prokuratuurile sõnaselge volitus neile määruse (EL, Euratom) 2018/1046 artikli 129 lõikega 1 ette nähtud õiguste kasutamiseks ning kehtestada kõigile lõplikele vahendite saajatele, kellele makstakse kavas sisalduvate meetmete ja investeeringute elluviimiseks rahaeraldisi, ja kõigile muudele nende elluviimises osalevatele isikutele või üksustele kohustus anda komisjonile, OLAFile, kontrollikojale ja asjakohasel juhul Euroopa Prokuratuurile sõnaselge volitus neile määruse (EL, Euratom) 2018/1046 artikli 129 lõikega 1 ette nähtud õiguste kasutamiseks ning kehtestada kõigile väljamakstud vahendite lõplikele saajatele samad kohustused;

f) säilitada andmeid vastavalt määruse (EL, Euratom) 2018/1046 artiklile 132, kusjuures võrdlusaluseks on asjaomase meetme või investeeringuga seotud maksetehing.

Käesoleva lõike esimese lõigu punkti d alapunktis ii osutatud teave on nõutav üksnes juhul, kui riigihanke maksumus ületab Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2014/24/EL[1] artiklis 4 sätestatud liidu piirmäärasid. Alltöövõtjate puhul nõutakse seda teavet üksnes:

a) alltöövõtu esimese tasandi puhul;

[1] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. veebruari 2014. aasta direktiiv 2014/24/EL riigihangete kohta ja direktiivi 2004/18/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (ELT L 94, 28.3.2014, lk 65).

b) kui teave on registreeritud asjaomase töövõtja kohta; ning

c) alltöövõtulepingute puhul, mille kogumaksumus on üle 50 000 euro.

3. Liikmesriigid ja komisjon töötlevad käesoleva artikli lõike 2 punktis d osutatud isikuandmeid seoses eelarve täitmisele heakskiidu andmise menetlusega, auditi- ja kontrollimenetlustega ning teavitamis-, teabevahetus- ja nähtavusmeetmetega, mis on seotud artiklis 19 osutatud lepingute alusel rahaeraldiste kasutamisega, ning üksnes nende menetluste kestuse ajal. Isikuandmeid töödeldakse kooskõlas määrusega (EL) 2016/679 või määrusega (EL) 2018/1725, olenevalt sellest, kumb on kohaldatav. Komisjoni eelarve täitmisele heakskiidu andmise menetluse raames kooskõlas ELi toimimise lepingu artikliga 319 antakse fondi kohta aru määruse (EL, Euratom) 2018/1046 artiklis 247 osutatud integreeritud finants- ja vastutusaruannetes ning eraldi iga-aastases haldus- ja tulemusaruandes.

4. Artiklis 19 osutatud lepingutes nähakse ka ette, et liidu finantshuve kahjustava, liikmesriikide poolt kõrvaldamata jäetud pettuse, korruptsiooni või huvide konflikti esinemise või nimetatud lepingutest tulenevate kohustuste olulise rikkumise korral on komisjonil õigus fondist antavat toetust proportsionaalselt vähendada ning nõuda sisse summad, mis tuleb liidu eelarvesse tagasi maksta.

Tagasinõutava ja vähendatava summa suuruse üle otsustamisel järgib komisjon proportsionaalsuse põhimõtet ning võtab arvesse liidu finantshuve kahjustava pettuse, korruptsiooni või huvide konflikti või kohustuste rikkumise raskusastet. Komisjon annab enne vähendamist liikmesriigile võimaluse esitada oma tähelepanekud.

IV peatükk
Vastastikune täiendavus, seire ja hindamine

Artikkel 22

Koordineerimine ja vastastikune täiendavus

Komisjon ja asjaomased liikmesriigid soodustavad oma vastutusaladele vastaval viisil koostoimet ning tagavad tulemusliku koordineerimise fondi ning artikli 6 lõikes 3 osutatud liidu programmide ja instrumentide ning direktiivi 2003/87/EÜ artikli 10d kohase moderniseerimisfondi vahel. Sel eesmärgil nad:

a) tagavad nii kavandamisetapis kui ka rakendamise ajal eri vahendite vahelise vastastikuse täiendavuse, koostoime, sidususe ja järjepidevuse liidu, riiklikul ja asjakohasel juhul kohalikul või piirkondlikul tasandil;

b) optimeerivad koordineerimismehhanisme, et vältida jõupingutuste kattumist; ning

c) tagavad tiheda koostöö nende vahel, kes vastutavad liidu, riiklikul ja asjakohasel juhul kohalikul või piirkondlikul tasandil rakendamise ja kontrolli eest, et saavutada fondi eesmärgid.

Artikkel 23

Teave, teavitamine ja nähtavus

1. Liikmesriigid teevad käesoleva määruse artikli 21 lõike 2 punkti d alapunktides i, ii ja iv osutatud andmed ühel veebisaidil üldsusele kättesaadavaks ja hoiavad neid ajakohasena, kasutades Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2019/1024[1] artikli 5 lõikes 1 sätestatud avatud masinloetavat vormingut, mis võimaldab andmeid sortida, otsida, neist väljavõtet teha, neid võrrelda ja taaskasutada. Käesoleva määruse artikli 21 lõike 2 punkti d alapunktides i ja ii osutatud teavet ei avaldata määruse (EL, Euratom) 2018/1046 artikli 38 lõikes 3 osutatud juhtudel või vähekaitstud leibkondadele makstava ajutise otsese sissetulekutoetuse korral.

[1] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. juuni 2019. aasta direktiiv (EL) 2019/1024 avaandmete ja avaliku sektori valduses oleva teabe taaskasutamise kohta (ELT L 172, 26.6.2019, lk 56).

2. Fondist toetuse saajaid teavitatakse nende rahaliste vahendite päritolust, sealhulgas juhul, kui nad saavad neid rahalisi vahendeid vahendajate kaudu. Selleks tuleb meetme rakendamisega seotud dokumentidele ja materjalidele, mis on ette nähtud toetusesaajatele, lisada teave, mis sisaldab liidu logo ja asjakohast rahastamise päritolu käsitlevat märget järgmises sõnastuses: „Rahastatud Euroopa Liidu kliimameetmete sotsiaalfondist“. Fondist toetuse saajad, välja arvatud füüsilistele isikutele ette nähtud toetuse puhul või, kui on oht, et avaldatakse tundlikku äriteavet, tagavad liidu rahastamise nähtavuse, eriti meetmete ja nende tulemuste tutvustamisel, andes eri sihtrühmadele, sealhulgas meediale ja üldsusele, selle kohta sidusat, tulemuslikku ja proportsionaalset suunatud teavet.

3. Komisjon rakendab fondi, käesoleva määruse kohaselt võetud meetmete ja saavutatud tulemustega seotud teabe- ja teavitamismeetmeid, sealhulgas, kui see on asjakohane ja selleks on liikmesriigi ametiasutuste nõusolek, ühise teavitustegevuse kaudu koos liikmesriigi ametiasutustega ning Euroopa Parlamendi ja komisjoni esindustega asjaomases liikmesriigis.

Artikkel 24

Rakendamise seire

1. Iga liikmesriik esitab komisjonile iga kahe aasta järel aruande oma kava rakendamise kohta koos oma lõimitud riikliku energia- ja kliimaalase eduaruandega vastavalt määruse (EL) 2018/1999 artiklile 17 ja kooskõlas kõnealuse määruse artikliga 28. Rakendamise seire peab olema sihipärane ja kava kohaselt elluviidava tegevusega proportsionaalne. Liikmesriigid lisavad oma lõimitud eduaruandesse IV lisas sätestatud näitajad.

2. Komisjon seirab fondi rakendamist ja mõõdab selle eesmärkide saavutamist. Rakendamise seire peab olema sihipärane ja fondi raames elluviidava tegevusega proportsionaalne.

3. Komisjoni tulemusaruannete süsteem tagab, et tegevuse rakendamise ja tulemuste seireks vajalikke andmeid kogutakse tõhusalt, tulemuslikult ja õigeaegselt. Selleks kehtestatakse fondist toetuse saajatele proportsionaalsed aruandlusnõuded.

4. Komisjon kasutab IV lisas sätestatud ühiseid näitajaid edusammude kohta aru andmiseks ning fondi seireks ja hindamiseks seoses artiklis 3 sätestatud eesmärkide saavutamisega.

Artikkel 25

Läbipaistvus

1. Komisjon edastab liikmesriikide esitatud kavad ja komisjoni avalikustatud otsused põhjendamatu viivituseta samaaegselt ja võrdsetel tingimustel Euroopa Parlamendile ja nõukogule.

2. Teave, mille komisjon edastab seoses käesoleva määrusega või selle rakendamisega nõukogule, tehakse samal ajal kättesaadavaks Euroopa Parlamendile, kohaldades vajaduse korral konfidentsiaalsuskorda.

3. Euroopa Parlamendi pädevad komisjonid võivad paluda Euroopa Komisjonil esitada teavet kavade komisjonipoolse hindamise seisu kohta.

Artikkel 26

Kliimameetmete sotsiaaldialoog

1. Et tõhustada dialoogi liidu institutsioonide, eelkõige Euroopa Parlamendi ja Euroopa Komisjoni vahel ning tagada suurem läbipaistvus ja vastutus, võivad Euroopa Parlamendi pädevad komisjonid kutsuda Euroopa Komisjoni kaks korda aastas arutama järgmisi küsimusi:

   a) liikmesriikide esitatud kavad;

b) Euroopa Komisjoni hinnang liikmesriikide esitatud kavadele;

c) liikmesriikide esitatud kavades seatud vahe-eesmärkide ja sihtväärtuste saavutamise seis;

d) makse-, peatamis- ja lõpetamismenetlused, sealhulgas kõik esitatud tähelepanekud ja parandusmeetmed, mida liikmesriigid on võtnud, et tagada nende esitatud kavades seatud vahe-eesmärkide ja sihtväärtuste rahuldav saavutamine.

2. Komisjon võtab arvesse kõiki kliimameetmete sotsiaaldialoogi käigus, sealhulgas võimalikes Euroopa Parlamendi resolutsioonides, väljendatud seisukohtadest tulenevaid üksikasju.

V peatükk
Lõppsätted

Artikkel 27

Fondi hindamine ja läbivaatamine

1. Kaks aastat pärast kavade rakendamise algust esitab komisjon Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele hindamisaruande fondi rakendamise ja toimimise kohta, võttes arvesse liikmesriikide poolt vastavalt artiklile 24 esitatud esimeste aruannete tulemusi, ning esitab kohasel juhul ettepanekud käesoleva määruse muutmiseks.

2. Lõikes 1 osutatud hindamisaruandes hinnatakse eelkõige järgmist:

   a) artiklis 3 sätestatud fondi eesmärkide saavutamise ulatust, vahendite kasutamise tõhusust ja liidu lisaväärtust;

   b) meetmete ja investeeringute tõhusust ning otsese sissetulekutoetuse kasutamist riikide kaupa, pidades silmas kavades seatud vahe-eesmärkide ja sihtväärtuste saavutamist;

c) energiaostuvõimetuse ja transpordivaesuse määratluste kohaldamist liikmesriikides, tuginedes artikli 6 lõike 1 punktis f osutatud teabele, samuti nende määratluste muutmise vajadust;

d) kõigi artiklis 8 sätestatud eesmärkide, meetmete ja investeeringute jätkuvat asjakohasust, pidades silmas kasvuhoonegaaside heitele avalduvat mõju, mis tuleneb hoonetest ja maanteetranspordist pärit kasvuhoonegaaside heite lisamisest direktiivi 2003/87/EÜ kohaldamisalasse ning kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2018/842[1] kasvuhoonegaaside heite vähendamiseks liikmesriikidele pandud iga-aastaste kohustuste täitmiseks võetud riiklikest meetmetest, ning sihtotstarbeliste tulude jätkuvat asjakohasust, võttes arvesse võimalikke muutusi seoses lubatud heitkoguste ühikute enampakkumisel müümisega hoonete, maantetranspordi ja muude sektorite heitkogustega kauplemise süsteemi raames vastavalt direktiivi 2003/87/EÜ IVa peatükile ja muid asjakohaseid kaalutlusi.

3. Komisjon esitab 31. detsembriks 2033 Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele sõltumatu järelhindamise aruande. Järelhindamise aruandes antakse fondi kohta üldhinnang ja esitatakse teave fondi mõju kohta.

---

[1] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. mai 2018. aasta määrus (EL) 2018/842, milles käsitletakse liikmesriikide kohustust vähendada kasvuhoonegaaside heidet aastatel 2021–2030, millega panustatakse kliimameetmetesse, et täita Pariisi kokkuleppega võetud kohustused, ning millega muudetakse määrust (EL) nr 525/2013 (ELT L 156, 19.6.2018, lk 26).

4. Ilma et see piiraks pärast 2027. aasta järgse mitmeaastase finantsraamistiku kohaldamist ja juhul, kui direktiivi 2003/87/EÜ artikli 30d lõikes 5 osutatud lubatud heitkoguse ühikute enampakkumisest saadavat tulu käsitatakse omavahenditena vastavalt ELi toimimise lepingu artikli 311 lõikele 3, esitab komisjon asjakohasel juhul vajalikud ettepanekud, et 2027. aasta järgse mitmeaastase finantsraamistiku raames tagada fondi, mida ajutiselt ja erandkorras rahastatakse heitkogustega kauplemise süsteemi lubatud heitkoguse ühikute enampakkumisest saadavast sihtotstarbelisest välistulust, rakendamise tulemuslikkus ja järjepidevus.

Artikkel 28

Määruse (EL) 2021/1060 muutmine

Määrusesse (EL) 2021/1060 lisatakse järgmine artikkel:

„*Artikkel 26a*

Kliimameetmete sotsiaalfondist ümberpaigutatud vahendid

1. Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) .../...*[+] loodud kliimameetmete sotsiaalfondist ümberpaigutatud vahendeid rakendatakse kooskõlas käesoleva määrusega ja seda fondi reguleerivate sätetega, kuhu vahendid ümber paigutatakse, ning need ümberpaigutused on lõplikud. Selliseid vahendeid käsitatakse sihtotstarbelise välistuluna määruse (EL, Euratom) 2018/1046 artikli 21 lõike 5 kohaldamisel ning need täiendavad käesoleva määruse artiklis 110 osutatud vahendeid.

[+] ELT: palun sisestada teksti dokumendis PE-CONS 11/23 (2021/0206(COD)) sisalduva määruse number ning esitada joonealuses märkuses kõnealuse määruse kuupäev, number, pealkiri ja ELT avaldamisviide.

2. Kui liikmesriigid rakendavad käesoleva artikli lõikes 1 osutatud vahendeid eelarve jagatud täitmisel, esitavad nad käesoleva määruse artikli 24 kohaselt programmi muudatused ühe või mitme programmi kohta. Liikmesriigid kavandavad selliste vahendite kasutamist liidu eelarve jaoks seatud kliimaeesmärkide saavutamiseks kooskõlas käesoleva määruse artikli 6 lõikega 1. Need vahendid aitavad saavutada kliimameetmete sotsiaalfondi asjaomaseid eesmärke, mis on sätestatud määruse (EL) .../...[+] artiklis 3, ning neid kasutatakse kõnealuse määruse artiklis 8 sätestatud meetmete ja investeeringute toetamiseks. Need kavandatakse ühe või mitme spetsiaalse prioriteedi alla, mis vastavad ümberpaigutatavaid vahendeid saava fondi ühele või mitmele erieesmärgile, ning kohaldataval juhul ühe või mitme piirkonnakategooria jaoks, näidates ära vahendite aastase jaotuse. Neid ei võeta arvesse fondispetsiifilistes reeglites sätestatud valdkondliku keskendamise nõuete täitmise arvutamisel.

3. Kui komisjon on juba heaks kiitnud liikmesriigi taotluse programmi muutmiseks seoses vahendite kliimameetmete sotsiaalfondist ümberpaigutamisega, võib liikmesriik mis tahes edasise vahendite ümberpaigutamise korral järgnevatel aastatel esitada programmi muudatuse asemel finantstabelid, tingimusel et kavandatud muudatused on seotud üksnes rahaliste vahendite suurendamisega ja programmi muul moel ei muudeta.

[+] ELT: palun sisestada teksti dokumendis PE- CONS 11/23 (2021/0206(COD)) sisalduva määruse number.

4. Erandina käesoleva määruse artiklist 18 ja artikli 86 lõike 1 teisest lõigust ei võeta käesoleva artikli ja määruse (EL) .../...[+] artikli 11 lõike 2 kohaselt ümberpaigutatud vahendeid arvesse vahehindamise ja paindlikkuse piires kohandatava summa puhul.

5. Erandina määruse (EL, Euratom) 2018/1046 artikli 14 lõikest 3 algab tähtaeg, mille möödumisel komisjon vabastab summad vastavalt käesoleva määruse artikli 105 lõikele 1, aastast, mil vastavad eelarvelised kulukohustused võetakse. Vahendeid ei paigutata ümber Euroopa territoriaalse koostöö eesmärgi (Interreg) programmidesse.

---

* Euroopa Parlamendi ja nõukogu … määrus (EL) .../..., millega luuakse kliimameetmete sotsiaalfond ja muudetakse määrust (EL) 2021/1060 (ELT ...).“

[+] Väljaannete talitus: palun sisestada teksti dokumendis PE- CONS 11/23 (2021/0206(COD)) sisalduva määruse number.

Artikkel 29

Jõustumine

Käesolev määrus jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist Euroopa Liidu Teatajas.

Seda kohaldatakse alates 30. juunist 2024 ehk kuupäevast, milleks liikmesriigid peavad jõustama õigus- ja haldusnormid, mis on vajalikud, et järgida Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) .../...[1+], millega muudetakse direktiivi 2003/87/EÜ seoses direktiivi 2003/87/EÜ IVa peatükiga.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

…,

Euroopa Parlamendi nimel	*Nõukogu nimel*
president	*eesistuja*

---

[1] Euroopa Parlamendi ja nõukogu … direktiiv (EL) .../…, millega muudetakse direktiivi 2003/87/EÜ, millega luuakse liidus kasvuhoonegaaside lubatud heitkoguse ühikutega kauplemise süsteem, ning otsust (EL) 2015/1814, mis käsitleb ELi kasvuhoonegaaside heitkogustega kauplemise süsteemi turustabiilsusreservi loomist ja toimimist (ELT ...).

[+] Väljaannete talitus: palun sisestada teksti dokumendis PE-CONS 9/23 (2021/0211A(COD)) sisalduva direktiivi number ning esitada joonealuses märkuses kõnealuse direktiivi number, kuupäev ja ELT avaldamisviide.

I LISA

Artikli 14 kohaselt igale liikmesriigile fondist eraldatava
maksimaalse rahaeraldise arvutamise metoodika

Käesolevas lisas on sätestatud igale liikmesriigile vastavalt artiklitele 10 ja 14 kättesaadava maksimaalse rahaeraldise arvutamise metoodika.

Metoodikas võetakse iga liikmesriigi puhul arvesse järgmisi muutujaid:

– maapiirkondades suhtelises vaesuses elavate inimeste arv (2019);

– kodumajapidamistes kütuse põletamisel tekkiv CO2 heide (2016.–2018. aasta keskmine);

– nende suhtelises vaesuses elavate leibkondade protsent, kellel on võlgnevused kommunaalteenuste eest (2019);

– rahvaarv kokku (2019);

– liikmesriigi kogurahvatulu elaniku kohta, mõõdetuna ostujõu standardi alusel (2019);

– määruse (EL) 2018/842 artikli 4 lõike 2 kohane võrdlusheite osakaal riiklikke kasvuhoonegaaside inventuure käsitlevates valitsustevahelise kliimamuutuste paneeli 2006. aasta suunistes kindlaks määratud heiteallikate 1A3b, 1A4a ja 1A4b puhul (2016.–2018. aasta keskmine), mis on põhjalikult läbi vaadatud vastavalt kõnealuse määruse artikli 4 lõikele 3.

Liikmesriigile fondist eraldatav maksimaalne rahaeraldis (MFA_i) määratakse kindlaks järgmiselt:

$$\mathrm{MFA_i} = \alpha_i \times (\mathrm{MA})$$

kus:

MA on artikli 10 lõikes 1 osutatud fondi rakendamise maksimumsumma ning α_i on liikmesriigi i osa maksimumsummas, mis määratakse kindlaks järgmiselt:

$$\alpha_i = (50\% \times \beta_i + 50\% \times \lambda_i) \times \frac{\mathrm{GNI_{EU}^{PC}}}{\mathrm{GNI_i^{PC}}}$$

kus:

$$\beta_i = \min\left(\frac{\text{rural pop}_i}{\text{rural pop}_{EU}}, \frac{\text{pop}_i}{\text{pop}_{EU}} \times f_i\right)$$

$$\lambda_i = \gamma_i \times \delta_i$$

$$\gamma_i = \frac{\mathrm{HCO2_i}}{\mathrm{HCO2_{EU}}}$$

$$\delta_i = \min\left(\frac{\text{arrears}_i}{\text{arrears}_{EU}}, f_i\right)$$

$f_i = 1$ if $\mathrm{GNI_i^{PC}} \geq \mathrm{GNI_{EU}^{PC}}$; $f_i = 2{,}5$ if $\mathrm{GNI_i^{PC}} < \mathrm{GNI_{EU}^{PC}}$

kus iga liikmesriigi i puhul:

rural pop_i on liikmesriigi i maapiirkondades suhtelises vaesuses elavate inimeste arv;

rural pop_{EU} on EL 27 liikmesriikide maapiirkondades suhtelises vaesuses elavate inimeste arv kokku;

pop_i on liikmesriigi i rahvaarv;

pop_{EU} on EL 27 liikmesriikide rahvaarv kokku;

$\mathrm{HCO2}_i$ on liikmesriigi i kodumajapidamistes kütuse põletamisel tekkiv CO2 heide;

$\mathrm{HCO2}_{EU}$ on EL 27 liikmesriikide kodumajapidamistes kütuse põletamisel tekkiv CO2 heide kokku;

$\mathrm{arrears}_i$ on nende liikmesriigis i suhtelises vaesuses elavate leibkondade protsent, kellel on võlgnevused kommunaalteenuste eest;

$\mathrm{arrears}_{EU}$ on nende EL 27 liikmesriikide suhtelises vaesuses elavate leibkondade protsent, kellel on võlgnevused kommunaalteenuste eest;

GNI_i^{PC} on liikmesriigi i kogurahvatulu elaniku kohta;

GNI_{EU}^{PC} on EL 27 liikmesriikide kogurahvatulu elaniku kohta.

Nende liikmesriikide β_i väärtust, mille kogurahvatulu elaniku kohta on EL 27 liikmesriikide keskmisest väiksem ja mille puhul on $\frac{\text{rural pop}_i}{\text{rural pop}_{EU}}$ miinimumkomponent, kohandatakse proportsionaalselt tagamaks, et kõikide liikmesriikide β_i väärtuste summa moodustaks 100 %. Kõiki λ_i väärtusi kohandatakse proportsionaalselt, et nende summa moodustaks 100 %.

Kõigi liikmesriikide puhul ei tohi αi olla väiksem kui 0,07 % artikli 10 lõikes 1 osutatud maksimumsummast. Kõigi nende liikmesriikide **α_i väärtust,** mille □ □ on suurem kui 0,07 %, kohandatakse proportsionaalselt, et kõigi **α_i** väärtuste summa moodustaks 100 %.

Liikmesriikide puhul, mille kogurahvatulu elaniku kohta on alla 90 % EL 27 keskmisest, ei või α_i olla väiksem kui määruse (EL) 2018/842 artikli 4 lõike 2 kohase võrdlusheite osakaal riiklikke kasvuhoonegaaside inventuure käsitlevates valitsustevahelise kliimamuutuste paneeli 2006. aasta suunistes kindlaks määratud heiteallikate 1A3b, 1A4a ja 1A4b puhul aastatel 2016–2018 keskmiselt, mis on põhjalikult läbi vaadatud vastavalt kõnealuse määruse artikli 4 lõikele 3. Nende liikmesriikide α_i väärtust, mille kogurahvatulu elaniku kohta on EL 27 keskmisest suurem, kohandatakse proportsionaalselt, et kõigi α_i väärtuste summa moodustaks 100 %.

II LISA

Fondist igale liikmesriigile vastavalt artiklitele 10 ja 14 eraldatav maksimaalne rahaeraldis

Kohaldades artikli 10 lõikes 1 osutatud summade suhtes I lisas esitatud metoodikat, on iga liikmesriigi jaoks arvutatud alljärgnevad maksimaalse rahaeraldise summad ja osakaalud.

Artikli 10 lõikes 3 osutatud summad kaetakse igale liikmesriigile eraldatavast maksimaalsest rahaeraldisest proportsionaalselt.

Iga liikmesriigi maksimaalne rahaeraldis			
Liikmesriik	Osakaal (%) kogusummast	KOKKU 2026–2032 (eurodes, jooksevhindades)	
		Vastavalt artikli 10 lõike 1 esimesele ja teisele lõigule	Vastavalt artikli 10 lõike 1 kolmandale lõigule
Belgia	2,55	1 659 606 425	1 394 069 397
Bulgaaria	3,85	2 499 490 282	2 099 571 836
Tšehhi Vabariik	2,40	1 562 617 717	1 312 598 882
Taani	0,50	324 991 338	272 992 724
Saksamaa	8,18	5 317 778 511	4 466 933 949
Eesti	0,29	186 244 570	156 445 439
Iirimaa	1,02	663 390 868	557 248 329
Kreeka	5,52	3 586 843 608	3 012 948 631
Hispaania	10,52	6 837 784 631	5 743 739 090
Prantsusmaa	11,19	7 276 283 944	6 112 078 513
Horvaatia	1,94	1 263 071 899	1 060 980 395
Itaalia	10,81	7 023 970 924	5 900 135 577
Küpros	0,20	131 205 466	110 212 591
Läti	0,71	463 676 528	389 488 284
Leedu	1,02	664 171 367	557 903 948
Luksemburg	0,10	66 102 592	55 526 177
Ungari	4,33	2 815 968 174	2 365 413 267

Iga liikmesriigi maksimaalne rahaeraldis			
Liikmesriik	Osakaal (%) kogusummast	KOKKU 2026–2032 (eurodes, jooksevhindades)	
		Vastavalt artikli 10 lõike 1 esimesele ja teisele lõigule	Vastavalt artikli 10 lõike 1 kolmandale lõigule
Malta	0,07	45 500 000	38 220 000
Madalmaad	1,11	720 463 632	605 189 451
Austria	0,89	578 936 189	486 306 399
Poola	17,60	11 439 026 446	9 608 782 215
Portugal	1,88	1 223 154 017	1 027 449 374
Rumeenia	9,25	6 012 677 290	5 050 648 923
Sloveenia	0,55	357 971 733	300 696 256
Slovakkia	2,35	1 530 553 074	1 285 664 582
Soome	0,54	348 132 328	292 431 155
Rootsi	0,62	400 386 447	336 324 616
EL 27	100 %	65 000 000 000	54 600 000 000

III LISA

Liikmesriikide sisekontrollisüsteemidele esitatavad põhinõuded

1. Liikmesriik tagab tulemusliku ja tõhusa sisekontrollisüsteemi vastavalt oma institutsioonilisele, õigus- ja finantsraamistikule, sealhulgas ülesannete lahususe ning aruandlus-, järelevalve- ja seirekorra.

   See hõlmab järgmist:

   a) kliimameetmete sotsiaalkava rakendamisega tegelevate ametiasutuste määramine ning vastavate kohustuste ja ülesannete jaotamine;

   b) maksetaotlustele lisatava liidu vahendite haldaja kinnituse allkirjastamise eest vastutava asutuse või asutuste määramine;

   c) menetlused, millega tagatakse, et kõnealune asutus saab või kõnealused asutused saavad kinnituse, et kliimameetmete sotsiaalkavas kindlaks määratud vahe-eesmärgid ja sihtväärtused on saavutatud ning et rahalisi vahendeid on hallatud kooskõlas kõigi kohaldatavate õigusnormidega, eelkõige nendega, mis on kehtestatud huvide konfliktide, pettuste, korruptsiooni ja topeltrahastamise ärahoidmiseks;

   d) juhtimis- ja auditeerimisfunktsioonide asjakohane lahusus.

2. Liikmesriik rakendab tulemuslikult proportsionaalseid pettuse- ja korruptsioonivastaseid meetmeid, samuti meetmeid, mis on vajalikud selleks, et tulemuslikult hoida ära huvide konflikte.

   See hõlmab järgmist:

   a) asjakohased meetmed, mis on seotud pettuste, korruptsiooni ja huvide konfliktide ärahoidmise, avastamise ja kõrvaldamisega, samuti topeltrahastamise vältimisega ning õiguslike meetmete võtmisega ebaseaduslikult omastatud rahaliste vahendite tagasinõudmiseks;

   b) pettuseriski hindamine ja asjakohaste pettusevastaste leevendusmeetmete kindlaksmääramine.

3. Liikmesriigil on asjakohased menetlused liidu vahendite haldaja kinnituse ning riigi tasandil tehtud auditite kokkuvõtte koostamiseks.

See hõlmab järgmist:

a) tulemuslik menetlus liidu vahendite haldaja kinnituse koostamiseks, auditite kokkuvõtte dokumenteerimiseks ja aluseks oleva teabe säilitamiseks kontrolljälje tagamise eesmärgil;

b) tulemuslikud menetlused, millega tagatakse, et kõikidest pettuse-, korruptsiooni- ja huvide konflikti juhtumitest teatatakse nõuetekohaselt ja need kõrvaldatakse rahaliste vahendite tagasinõudmise teel.

4. Vajaliku teabe esitamise eesmärgil tagab liikmesriik asjakohased juhtimiskontrollid, sealhulgas menetlused vahe-eesmärkide ja sihtväärtuste saavutamise ning usaldusväärse finantsjuhtimise horisontaalsete põhimõtete järgimise kontrollimiseks.

See hõlmab järgmist:

a) asjakohased juhtimiskontrollid, mille käigus rakendusasutused kontrollivad fondi vahe-eesmärkide ja sihtväärtuste saavutamist (nt dokumendipõhised ülevaatused, kohapealsed kontrollid);

b) asjakohased juhtimiskontrollid, mille käigus rakendusasutused veenduvad õigusnormide tõsise eiramise, nimelt pettuse, korruptsiooni ja huvide konflikti ning topeltrahastamise puudumises (nt dokumendipõhised ülevaatused, kohapealsed kontrollid).

5. Liikmesriik viib läbi süsteemide ja tegevuse asjakohaseid ja sõltumatuid auditeid kooskõlas rahvusvaheliselt tunnustatud auditistandarditega.

   See hõlmab järgmist:

   a) süsteemi- ja tegevusauditeid teostava(te) asutus(t)e määramine ja nende funktsionaalse sõltumatuse tagamise viisi kindlaksmääramine;

   b) kõnealus(t)ele asutus(t)ele fondiga seoses piisavate ressursside eraldamine;

   c) pettuse, korruptsiooni, huvide konflikti ja topeltrahastamise riski tulemuslik käsitlemine asutus(t)e poolt nii süsteemiauditite kui ka tegevusauditite kaudu.

6. Liikmesriik haldab tõhusat süsteemi, et tagada kontrolljälje jaoks vajaliku kogu teabe ja kõigi dokumentide säilimine.

   See hõlmab järgmist:

   a) vahe-eesmärkide ja sihtväärtuste saavutamiseks vajalike meetmete või investeeringute raames lõplikke vahendite saajaid puudutavate andmete tõhus kogumine, salvestamine ja elektroonilises süsteemis säilitamine;

   b) komisjonile, OLAFile, Euroopa Kontrollikojale ja nende liikmesriikide puhul, kes osalevad määruse (EL) 2017/1939 kohases tõhustatud koostöös, Euroopa Prokuratuurile juurdepääsu andmine vahendite lõplike saajate andmetele.

IV LISA

Ühised näitajad artikli 6 lõike 1 punktis m osutatud liikmesriikide kliimameetmete sotsiaalkavade esialgsete vahe-eesmärkide ja sihtväärtuste hindamiseks, oma kava rakendamise seireks liikmesriigi poolt vastavalt artikli 24 lõikele 1, fondi eesmärkide saavutamisel tehtud edusammude hindamiseks komisjoni poolt vastavalt artikli 24 lõikele 4.

Meetmed ja investeeringud võivad aidata kaasa mitme ühise näitaja saavutamisele. Kui liikmesriigi kava ei sisalda mõne näitajaga seoses ühtegi meedet ega investeeringut, võib liikmesriik märkida „ei kohaldata“.

Nr	Fondi toetusega seotud ühine näitaja	Selgitus	Ühik
Hooned			
Taustanäitajad			
1	Vähekaitstud leibkondade arv	Kooskõlas artikli 2 punktis 10 esitatud määratlusega.	Leibkondade arv
2	Energiaostuvõimetute leibkondade arv	Kooskõlas artikli 2 punktis 1 esitatud määratlusega.	Leibkondade arv
Väljundnäitajad			
3	Selliste vähekaitstud leibkondade arv, kes on saanud toetust vähemalt ühest struktuurimeetmest, millega vähendati nende kasutuses olevatest hoonetest pärit heidet	Kooskõlas artikli 2 lõikega 10 ja artikli 8 lõikega 1. Ainult fondi toetusega seotud meetmed.	Leibkondade arv

Nr	Fondi toetusega seotud ühine näitaja	Selgitus	Ühik
4	Põhjalikult renoveeritavate hoonete arv (st renoveerimine, millega muudetakse hoone või hoone osa a) enne 1. jaanuari 2030 liginullenergiahooneks b) alates 1. jaanuarist 2030 heitevabaks hooneks)	Näitaja hõlmab selliste hoonete arvu ja vastavat põrandapinda, mida renoveeritakse täielikult või osaliselt fondist rahastatavate meetmete ja investeeringute toel; mõiste „hoonete renoveerimine“ on määratletud artikli 2 punktis 13. Lisaks eristatakse selle näitaja puhul hooneid nende energiamärgise klassi alusel ning määratakse konkreetselt kindlaks renoveeritavate suurima energiakuluga hoonete arv.	Hoone osad
5	Põhjalikult renoveeritud hoonete kasulik üldpõrandapind (st renoveerimine, millega muudetakse hoone või hoone osa a) enne 1. jaanuari 2030 liginullenergiahooneks b) alates 1. jaanuarist 2030 heitevabaks hooneks)		Renoveeritud põrandapind (m^2 aastas)
6	Muul viisil energiatõhusaks renoveeritud hoonete arv (st igasugune energiatõhusaks renoveerimine, v.a eespool teatatav põhjalik renoveerimine)		Hoone osad

Nr	Fondi toetusega seotud ühine näitaja	Selgitus	Ühik
7	Muul viisil energiatõhusaks renoveeritud hoonete kasulik üldpõrandapind (st igasugune energiatõhusaks renoveerimine, v.a eespool teatatav põhjalik renoveerimine)		Renoveeritud põrandapind (m^2 aastas)
8	Fossiilkütusel töötavate kütteseadmete asendamine taastuvenergial põhineva seadme ja/või suure tõhususega seadmetega, võttes aluseks asjakohases õigusaktis sätestatud energiamärgise klassid.	Need meetmed aitavad saavutada ELi taastuvenergia võrdlusalust ja taastuvenergia kavandatud osakaalu (energia lõpptarbimises), mis on hoonete puhul riigi tasandil kindlaks määratud direktiivi (EL) 2018/2001 kohaselt. Selle võrdlusaluse saavutamisele võivad kaasa aidata nii taastuvenergial põhinevad kütte- ja jahutussüsteemid kui ka taastuvelekter. Need meetmed aitaksid samuti kaasa taastuvenergia eesmärgi saavutamisele kütte- ja jahutussektoris vastavalt kõnealuse direktiivi asjakohastele sätetele. Puudutab ainult fossiilkütusel töötavate kütteseadmete täiendavat asendamist fondi toetuse abil.	(Nt soojuspumba või päikese soojusenergia seadmetega) asendatud fossiilkütusel töötavate kütteseadmete ühikute arv

Nr	Fondi toetusega seotud ühine näitaja	Selgitus	Ühik
9	Taastuvenergia jaoks paigaldatud täiendav tegevvõimsus	Katustele paigaldatud päikesepaneelide ja päikesekollektorite või hübriid-päikesepaneelide (PVT-paneelid) arv ja võimsus; soojuspumpade arv ja võimsus; muude taastuvenergial põhinevate kütte- ja jahutustehnoloogiate, sealhulgas taastuvenergial põhinevate katelde arv ja võimsus. See puudutab üksnes fondi toetusest tulenevat täiendavat tegevvõimsust.	MW
10			Ühikute arv
Tulemusnäitajad			
11	Vähekaitstud leibkondade arvu vähendamine	Vähekaitstud leibkondade arvu vähendamine fondist rahastatavate meetmete ja investeeringute tulemusena.	%
12	Hoonetest pärit kasvuhoonegaaside heite hinnanguline vähendamine	Hoonetest pärit kasvuhoonegaaside heite vähendamine fondist rahastatavate meetmete ja investeeringute tulemusena. Hoonetest pärit heide on kindlaks määratud direktiivi 2003/87/EÜ IVa peatükiga hõlmatud heitkogustena (hoonete puhul riiklikke kasvuhoonegaaside inventuure käsitlevates IPCC 2006. aasta suunistes kindlaks määratud 1A4a ja 1A4b kategooria heiteallikad).	$ktCO_2e$

Nr	Fondi toetusega seotud ühine näitaja	Selgitus	Ühik
13	Energiaostuvõimetute leibkondade arvu vähendamine	Energiaostuvõimetute leibkondade arvu vähendamine fondist rahastatavate meetmete ja investeeringute tulemusena. Liikmesriigid, kelle suhtes kohaldatakse määruse (EL) 2018/1999 artikli 3 lõike 3 punkti d, lisavad kõnealuse määruse artikli 24 punkti b kohaselt oma lõimitud riiklikusse energia- ja kliimaalasesse eduaruandesse kvantitatiivse teabe energiaostuvõimetute leibkondade arvu kohta. Liikmesriigid võivad kasutada Euroopa Liidu Statistikaametile (Eurostat) kättesaadavaid näitajaid, mis on asjakohastena kindlaks tehtud komisjoni 14. oktoobri 2020. aasta soovituses (EL) 2020/1563, mis käsitleb energiaostuvõimetust[1], ja mis on loetletud lõimitud riiklike energia- ja kliimaalaste eduaruannete aruandevormis, kuid nad ei ole nende näitajatega piiratud. Näitaja ei hõlma ühiseluruume, nagu haiglad, hooldekodud, vanglad, kasarmud, religioossed asutused, pansionaadid, tööliste ühiselamud jne.	%

[1] ELT L 357, 27.10.2020, lk 35.

Nr	Fondi toetusega seotud ühine näitaja	Selgitus	Ühik
14	Primaarenergia aastase tarbimise sääst	Kõnealusel eesmärgil arvutatakse saavutatud energiasääst üksnes fondist saadud rahalise toetuse alusel. Liikmesriigid annavad aru lõpp-/primaarenergia aastase tarbimise vähendamise kohta vähekaitstud leibkondade, energiaostuvõimetute inimeste ja asjakohasel juhul sotsiaaleluruumides elavate inimeste puhul kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu energiatõhususe direktiivi (uuesti sõnastatud), asjakohaste sätetega kõnealuse direktiivi asjakohaste sätete kohast riiklikku energiatõhususe fondi täiendava fondi toetuse tulemusena, sealhulgas toetused, mida on antud energiatõhususe kohustuste süsteemide ja alternatiivsete poliitikameetmete kaudu vastavalt kõnealuse direktiivi asjakohasele sättele ning sekkumised kõnealuses direktiivis sätestatud energiatõhususe miinimumnõuete järgimiseks.	MWh aastas
15			kWh/m^2 (kui on olemas andmed kogupindala kohta)

Nr	Fondi toetusega seotud ühine näitaja	Selgitus	Ühik
16	Lõppenergia aastase tarbimise sääst	Lähtetaseme väärtus osutab lõpp- ja primaarenergia aastasele tarbimisele enne sekkumist ja saavutatud väärtus osutab lõpp- ja primaarenergia aastasele tarbimisele sekkumisele järgneval aastal. Üksikute hoonete energiasääst dokumenteeritakse energiamärgiste või kavandatud või saavutatud energiasäästu kindlaksmääramiseks kasutatavate muude kriteeriumide alusel, mis on sätestatud hoonete energiatõhusust käsitleva Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (uuesti sõnastatud) asjakohases sättes.	kWh/m^2 (kui on olemas andmed kogupindala kohta)
17			MWh aastas

Nr	Fondi toetusega seotud ühine näitaja	Selgitus	Ühik
Maanteetransport			
Taustanäitajad			
18	Vähekaitstud transpordikasutajate arv	Kooskõlas artikli 2 punktis 12 esitatud määratlusega.	Leibkondade arv
19	Transpordivaesuses leibkondade arv	Kooskõlas artikli 2 punktis 2 esitatud määratlusega.	Leibkondade arv
Väljundnäitajad			
20	Selliste vähekaitstud transpordikasutajate arv, kes on saanud toetust vähemalt ühest struktuurimeetmest, millega vähendati nende maanteetranspordi heidet	Kooskõlas artikli 2 punktiga 12 ja artikli 8 lõikega 1. Ainult fondi toetusega seotud meetmed.	Leibkondade arv
21	Heiteta sõidukite ostmine	Selliste heiteta sõidukite arv, mida on toetatud fondist rahastatavate meetmete ja investeeringutega.	Heiteta sõidukite arv
22	Vähese heitega sõidukite ostmine	Selliste vähese heitega sõidukite arv, mida on toetatud fondist rahastatavate meetmete ja investeeringutega.	Vähese heitega sõidukite arv
23	Jalgrataste ja mikroliikuvuses kasutatavate sõidukite ostmine	Selliste jalgrataste ja mikroliikuvuses kasutatavate sõidukite arv, mida on toetatud fondist rahastatavate meetmete ja investeeringutega.	Jalgrataste ja mikroliikuvuses kasutatavate sõidukite arv

Nr	Fondi toetusega seotud ühine näitaja	Selgitus	Ühik
24	Täiendav alternatiivkütuste taristu (tankimis-/laadimispunktid)	Heiteta ja vähese heitega sõidukite jaoks mõeldud selliste (uute või ajakohastatud) tankimis- ja laadimispunktide arv, mida on toetatud fondist rahastatavate meetmete ja investeeringutega, keskendudes lisaks äärealadele. Mõistetel „alternatiivkütus“, „laadimispunkt“ ja „tankimispunkt“ on sama määratlus nagu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses, milles käsitletakse alternatiivkütuste taristu kasutuselevõttu ja millega tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2014/94/EL. Näitaja väärtused kogutakse ja esitatakse eraldi i) laadimispunktide ja ii) tankimispunktide kohta. Viimati nimetatu puhul esitatakse eraldi teave iii) vesinikutankimispunktide kohta.	Tankimis- ja laadimispunktide arv

Nr	Fondi toetusega seotud ühine näitaja	Selgitus	Ühik
25	Alandatud hinnaga või tasuta ühistranspordipiletid	Selliste ühistranspordikasutajate arv, keda on toetatud fondist rahastatavate meetmete ja investeeringutega. Näitaja väärtused kogutakse ja esitatakse eraldi i) alandatud hinnaga ja ii) tasuta piletite lõikes.	Kasutajate arv
26	Täiendavad jagatud liikuvuse ja nõudepõhise liikuvuse lahendused	Selliste jagatud liikuvuse ja nõudepõhise liikuvuse lahenduste kasutajate arv, keda on toetatud fondist rahastatavate meetmete ja investeeringutega.	Kasutajate arv
27			Ühikud
28	Toetatud sihtotstarbeline jalgrattataristu	Sellise sihtotstarbelise jalgrattataristu pikkus, mis on fondist toetatud projektide abil uuena rajatud või mida on nende abil märkimisväärselt ajakohastatud. Sihtotstarbeline jalgrattataristu hõlmab jalgrattateid, mis on eraldatud sõiduteedest või sama tee muudest osadest ehituslike vahenditega (nagu äärekivid ja barjäärid), rattatänavaid, rattatunneleid jms. Üksteisest eraldatud ühesuunaliste sõiduradadega jalgrattataristu puhul mõõdetakse pikkust sõiduraja pikkusena.	Km arv

Nr	Fondi toetusega seotud ühine näitaja	Selgitus	Ühik
Tulemusnäitajad			
29	Vähekaitstud transpordikasutajate arvu vähendamine	Vähekaitstud transpordikasutajate arvu vähendamine fondist rahastatavate meetmete ja investeeringute tulemusena.	%
30	Transpordivaesuses leibkondade arvu vähendamine	Transpordivaesuses leibkondade arvu vähendamine fondist rahastatavate meetmete ja investeeringute tulemusena.	%
31	Maanteetranspordist pärit kasvuhoonegaaside heite vähendamine	Liikmesriigid annavad aru maanteetranspordist pärit kasvuhoonegaaside heite vähendamise kohta fondist rahastatavate meetmete ja investeeringute tulemusena. Maanteetranspordist pärit heide on määratletud direktiivi 2003/87/EÜ IVa peatükiga hõlmatud heitkogustena (maanteetranspordi puhul riiklikke kasvuhoonegaaside inventuure käsitlevates IPCC 2006. aasta suunistes kindlaks määratud 1A3b kategooria heiteallikad).	$ktCO_2e$

Nr	Fondi toetusega seotud ühine näitaja	Selgitus	Ühik
Mikroettevõtjad (nii hooned kui ka maanteetransport)			
Taustanäitajad			
32	Vähekaitstud mikroettevõtjate arv	Kooskõlas artikli 2 punktis 11 esitatud määratlusega.	Mikroettevõtjate arv
Väljundnäitajad			
33	Selliste vähekaitstud mikroettevõtjate arv, kes on saanud toetust vähemalt ühest struktuurimeetmest, millega vähendati nende hoonetest ja maanteetranspordist pärit heidet	Kooskõlas artikli 2 punktiga 11 ja artikli 8 lõikega 1. Ainult fondi toetusega seotud meetmed.	Mikroettevõtjate arv
Tulemusnäitajad			
34	Vähekaitstud mikroettevõtjate arvu vähendamine	Vähekaitstud mikroettevõtjate arvu vähendamine fondist rahastatavate meetmete ja investeeringute tulemusena.	%
Ajutine otsene sissetulekutoetus			
Taustanäitajad			
35	Ajutise otsese sissetulekutoetuse osakaal kliimameetmete sotsiaalkavade kogumaksumuses	Kooskõlas artikli 4 lõikega 3 ja artikliga 10.	%

Nr	Fondi toetusega seotud ühine näitaja	Selgitus	Ühik
Väljundnäitajad			
36	Ajutist otsest sissetulekutoetust saanud vähekaitstud leibkondade ja vähekaitstud transpordikasutajate arv	Näitaja näitab ajutist otsest sissetulekutoetust saanud vähekaitstud leibkondade ja vähekaitstud transpordikasutajate arvu, hõlmates seega kõiki fondist makstud ajutise otsese sissetulekutoetuse lõplikke saajaid. Näitaja väärtused kogutakse ja esitatakse eraldi vähekaitstud leibkondade ja vähekaitstud transpordikasutajate kohta kooskõlas artikli 2 punktidega 10 ja 12 ning artikli 4 lõikega 3.	Vähekaitstud leibkondade arv (ühik: leibkonnad)
37			Vähekaitstud transpordikasutajate arv (ühik: leibkonnad)
Tulemusnäitajad			
38	Keskmine ajutine otsene sissetulekutoetus vähekaitstud leibkonna ja vähekaitstud transpordikasutaja kohta	Näitaja näitab vähekaitstud leibkonna ja vähekaitstud transpordikasutaja kohta fondist saadud ajutise otsese sissetulekutoetuse keskmist summat.	eurot leibkonna kohta (hooned)
39			eurot leibkonna kohta (maanteetransport)

V LISA

Artikli 6 lõikes 7 osutatud kliimameetmete sotsiaalkavade vorm

Sisukord

1. ÜLEVAADE JA KLIIMAMEETMETE SOTSIAALKAVA KOOSTAMISE PROTSESS 4

1.1 Kokkuvõte 4

1.2. Ülevaade praegusest poliitilisest olukorrast 5

1.3. Avalik konsultatsiooniprotsess 6

2. MEETMETE JA INVESTEERINGUTE, VAHE-EESMÄRKIDE JA SIHTVÄÄRTUSTE KIRJELDUS 6

2.1. KOMPONENT [1][2]: [hooned][transport] 7

i) Komponendi kirjeldus 7

ii) Komponendi meetmete ja investeeringute kirjeldus 7

iii) Põhimõte „ei kahjusta oluliselt“ 9

iv) Vahe-eesmärgid, sihtväärtused ja ajakava 10

v) Rahastamine ja maksumus 10

vi) (Asjakohasel juhul) põhjendus muude üksuste kui vähekaitstud leibkondade, vähekaitstud mikroettevõtjate ja vähekaitstud transpordikasutajate toetamise kohta 11

vii) Komponendi hinnanguline kogumaksumus 11

viii) Heitkogustega kauplemise süsteemi hilisema käivitamise stsenaarium 12

2.2. KOMPONENT [3]: otsene sissetulekutoetus 12

i) Komponendi kirjeldus 12

ii) Komponendi meetmete kirjeldus 13

iii) Otsese sissetulekutoetuse meetmete vahe-eesmärgid ja sihtväärtused 14

iv) Meetmete põhjendus 15

v) Meetmete maksumus 16

vi) (Asjakohasel juhul) põhjendus muude isikute kui vähekaitstud leibkondade ja vähekaitstud transpordikasutajate toetamise kohta 16

vii) Kava ajutise otsese sissetulekutoetuse komponendi hinnanguline kulu. 17

viii) Heitkogustega kauplemise süsteemi hilisema käivitamise stsenaarium 17

2.3. Tehniline abi 18

2.4. Ümberpaigutused eelarve jagatud täitmisel elluviidavatesse programmidesse 18

2.5. Kava hinnanguline kogumaksumus 18

3. ANALÜÜS JA ÜLDINE MÕJU 20

3.1. Mõisted 20

3.2. Prognoositav mõju vähekaitstud rühmadele 20

3.3. Kavandatud meetmete ja investeeringute prognoositav mõju 21

4. KAVA VASTASTIKUNE TÄIENDAVUS, TÄIENDAVUS JA RAKENDAMINE ... 23

4.1. Kava rakendamine ja seire 23

4.2. Kooskõla muude algatustega 23

4.3. Rahastamise vastastikune täiendavus 23

4.4. Täiendavus 24

4.5. Geograafiline eripära 24

4.6. Korruptsiooni, pettuse ja huvide konfliktide ärahoidmine 24

4.7. Teave, teabevahetus ja nähtavus 25

1. ÜLEVAADE JA KLIIMAMEETMETE SOTSIAALKAVA KOOSTAMISE PROTSESS

1.1 Kokkuvõte

Kirjeldada rohepöörde konteksti liikmesriigis, pöörates erilist tähelepanu peamistele probleemidele seoses sotsiaalse mõjuga, mis tuleneb hoonetest ja maanteetranspordist pärit kasvuhoonegaaside heite lisamisest direktiivi 2003/87/EÜ kohaldamisalasse, ning sellele, kuidas neid probleeme kavas arvesse võetakse.

Esitada ülevaatlik tabel, milles on kokku võetud kava peamised eesmärgid ja kava hinnanguline kogumaksumus, sealhulgas toetus fondist, liikmesriigi osalus ja eelarve jagatud täitmisel elluviidavatest programmidest eraldatavad summad, mis paigutatakse fondi ümber, jagatuna kolmeks sekkumisvaldkonnaks: hoonetega seonduvad meetmed ja investeeringud, maanteetranspordimeetmed ja -investeeringud ning otsese sissetulekutoetuse meetmed, võttes aluseks järgmise vormi:

Sekkumisvaldkond	Kogumaksumus (absoluut-väärtusena ja % kogu-rahastamisest) rahastamisallikate kaupa	Ülevaade peamistest kavandatud meetmetest ja investeeringutest	Meetmete ja investeeringute eesmärgid	Meetmete ja investeeringute mõju	
				Vähekaitstud leibkondade ja vähekaitstud transpordikasutajate arvu vähendami-ne (ühik: leibkonnad)	CO_2 heite vähendamine
Hooned					
Maantee-transport					
Ajutine otsene sissetulekutoetus					

Sekkumisvaldkond	Kogumaksumus (absoluut-väärtusena ja % kogu-rahastamisest) rahastamisallikate kaupa	Ülevaade peamistest kavandatud meetmetest ja investeeringutest	Meetmete ja investeeringute eesmärgid	Meetmete ja investeeringute mõju	
				Vähekaitstud leibkondade ja vähekaitstud transpordikasutajate arvu vähendami-ne (ühik: leibkonnad)	CO_2 heite vähendamine
Tehniline abi (artikli 8 lõige 3)					
Panus tehnilise toe instrumenti (artikli 11 lõige 3)					
Panus programmi „InvestEU“ liikmesriigi osasse (artikli 11 lõige 3)					

1.2. Ülevaade praegusest poliitilisest olukorrast

Esitada teavet praeguse riikliku energia- ja kliimapoliitika kohta ning selle kohta, kuidas seda poliitikat kohaldatakse liikmesriigi kontekstis, pöörates erilist tähelepanu hoonetele ja transpordile ning kõige vähem kaitstud rühmadele.

1.3. Avalik konsultatsiooniprotsess

Esitada kokkuvõte kohalike ja piirkondlike omavalitsuste, sotsiaalpartnerite, kodanikuühiskonna organisatsioonide, noorteorganisatsioonide ja muude asjaomaste sidusrühmadega riikliku õigusraamistiku kohaselt kava koostamiseks, ja kui see on asjakohane, selle rakendamiseks korraldatud konsultatsiooniprotsessist, mis hõlmab konsultatsiooni ulatust, liiki ja ajakava ning seda, kuidas sidusrühmade seisukohti kavas kajastatakse.

2. MEETMETE JA INVESTEERINGUTE, VAHE-EESMÄRKIDE JA SIHTVÄÄRTUSTE KIRJELDUS

Teave kavas esitatud kolme valdkonna iga komponendi kohta eraldi:

– hooned;

– maanteetransport;

– ajutine otsene sissetulekutoetus.

Komponent võib sisaldada mitut alakomponenti, milles keskendutakse konkreetsele probleemile või vajadusele. Iga komponent või alakomponent võib sisaldada üht või mitut omavahel tihedalt seotud või üksteisest sõltuvat meedet või investeeringut.

2.1. KOMPONENT [1][2]: [hooned][transport]

Teave komponendi kohta:

i) Komponendi kirjeldus

Kokkuvõtteväli:

Kokkuvõteväli komponendi [1][2] [hooned][transport] kohta Sekkumisvaldkond: [hooned][transport] Eesmärk: Meetmed ja investeeringud: Hinnanguline kogumaksumus: xx eurot, mis jaguneb järgmiselt: kulud, mille katmist fondist taotletakse: xx eurot liikmesriigi osalusest kaetavad kulud: xx eurot

ii) Komponendi meetmete ja investeeringute kirjeldus

Esitada komponendi ja selle konkreetsete meetmete ja investeeringute üksikasjalik kirjeldus, samuti nende omavaheline seos ja koostoime, mis hõlmab järgmist:

– olemasolevate probleemide selge ja tõenduspõhine analüüs ning selgitus nende lahendamise kohta meetmete ja investeeringute abil;

– meetme või investeeringu laad, liik ja ulatus, mis võib hõlmata vastavalt artikli 11 lõikele 4 ka tehnilise lisatoe meetmeid, ning täpsustus selle kohta, kas tegemist on uue meetme või investeeringuga või olemasoleva meetme või investeeringuga, mida kavatsetakse pikendada tänu fondist eraldatavale toetusele;

– üksikasjalik teave meetme või investeeringu eesmärgi kohta ning selle kohta, kellele ja millele see on suunatud; selgitus selle kohta, kuidas kõnealune meede ja investeering aitaksid tõhusalt kaasa fondi eesmärkide saavutamisele liikmesriigi asjaomase poliitika üldises raamistikus ning kuidas sellega vähendatakse sõltuvust fossiilkütustest;

– kirjeldus selle kohta, kuidas kõnealust meedet või investeeringut rakendatakse (milline on rakendamise vahend), milline on liikmesriigi haldussuutlikkus riiklikul tasandil ning asjakohasel juhul piirkondlikul ja kohalikul tasandil, ning selgitus selle kohta, kuidas vahendid õigeaegselt ära kasutatakse ja asjakohasel juhul ka selle kohta, kuidas neid suunatakse kohalikule tasandile;

– asjakohasel juhul selgitus selle kohta, kuidas meetme ja investeeringuga soovitakse vähendada soolist ebavõrdsust;

– meetme või investeeringu ajakava; vähese heitega sõidukitele antava toetuse järkjärgulise vähendamise ajakava.

iii) Põhimõte „ei kahjusta oluliselt“

Selgitada, kuidas komponendis sisalduvad meetmed ja investeeringud on vastavuses põhimõttega „ei kahjusta oluliselt“ määruse (EL) 2020/852 artikli 17 tähenduses. Komisjon annab käesoleva määruse artikli 6 lõike 5 kohaselt tehnilisi suuniseid.

iv) Vahe-eesmärgid, sihtväärtused ja ajakava

Esitada teave iga vahe-eesmärgi ja sihtväärtuse kohta, mis kajastab kõnealuse komponendi meetmete ja investeeringute rakendamisel tehtud edusamme ning milles täpsustakse järgmist:

– miks konkreetne vahe-eesmärk või sihtväärtus valiti;

– mida selle vahe-eesmärgi või sihtväärtusega mõõdetakse;

– kuidas seda mõõtma hakatakse, milline metoodika ja allikas selleks valitakse ning kuidas selle vahe-eesmärgi või sihtväärtuse nõuetekohast saavutamist objektiivselt kontrollitakse;

– milline on lähtetase (lähtepunkt) ning millisele tasemele või millise konkreetse punktini soovitakse jõuda;

– millal see saavutatakse (kvartal ja aasta);

– kes ja milline asutus vastutab rakendamise, mõõtmise ja aruandluse eest.

Komponentidega seotud vahe-eesmärke, sihtväärtusi ja ajakava sisaldav tabel, mis sisaldab järgmist teavet:

Järjekorra-number	Meetme/ investee-ringu nimetus	Vahe-eesmärk või sihtväärtus	Vahe-eesmärgi/sihtväärtuse nimetus	Kvalitatiivsed näitajad (vahe-eesmärgid)	Kvantitatiivsed näitajad (sihtväärtused)			Saavutamise ajakava		Iga vahe-eesmärgi ja sihtväärtuse kirjeldus
					Meetme/ investee-ringu ühik	Lähtetase	Eesmärk	Kvartal	Aasta	

v) Rahastamine ja maksumus

Teave ja selgitus komponendi ning iga meetme ja investeeringu hinnangulise kogumaksumuse kohta koos asjakohase põhjendusega, mis hõlmab järgmist:

– kasutatud metoodika, selle aluseks olevad eeldused (nt ühikukulud, sisendikulud) ning nende eelduste põhjendus;

– esialgne terviklik ajakava, mille jooksul kulud eeldatavasti tekivad;

– teave selle kohta, milline on liikmesriigi osalus meetmete ja investeeringute kogumaksumuses;

– teave sama komponendi tegeliku või võimaliku rahastamise kohta muudest liidu vahenditest;

– asjakohasel juhul teave kavandatava rahastamise kohta erasektori allikatest ning teave sellise rahastamise ulatuse kohta;

– vajaduse korral põhjendus selle kohta, et hinnangulised kulud on mõistlikud ja usutavad, võttes arvesse liikmesriigi eripära.

vi) (Asjakohasel juhul) põhjendus muude üksuste kui vähekaitstud leibkondade, vähekaitstud mikroettevõtjate ja vähekaitstud transpordikasutajate toetamise kohta

Kui toetuse andmine fondist toimub muude avaliku või erasektori isikute vahendusel kui vähekaitstud leibkonnad, vähekaitstud mikroettevõtjad või vähekaitstud transpordikasutajad, siis esitada selgitus selle kohta, milliseid meetmeid või investeeringuid need isikud ellu viivad ning kuidas need meetmed ja investeeringud toovad lõppkokkuvõttes kasu vähekaitstud leibkondadele, vähekaitstud mikroettevõtjatele ja vähekaitstud transpordikasutajatele.

Kui fondist antakse toetust finantsvahendajate kaudu, siis esitada nende meetmete kirjeldus, mida liikmesriik kavatseb võtta tagamaks, et finantsvahendajad annavad kogu kasu edasi lõplikele vahendite saajatele.

vii) Komponendi hinnanguline kogumaksumus

Tabeli täitmine komponendis sisalduvate meetmete ja investeeringute hinnangulise maksumuse kohta vastavalt alljärgnevale vormile:

Järjekorra-number	Seotud meede (meede või investeering)	Asjakohane ajavahemik		Hinnangulised kulud, milleks taotletakse fondilt rahastamist							
				Taotluse kogusumma	Andmete olemasolu korral: jagatuna aastate kaupa						
		Alates kuupäevast	Kuni kuupäevani	Summa (mln eurot)	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032

viii) Heitkogustega kauplemise süsteemi hilisema käivitamise stsenaarium

Esitada selliste kohanduste kirjeldus ja ulatus, mis on vaja teha meetmete, investeeringute, vahe-eesmärkide, sihtväärtuste, liikmesriigi osaluse suuruse ja muude kava asjakohaste elementide puhul tulenevalt direktiivi 2003/87/EÜ IVa peatüki kohaselt loodud heitkogustega kauplemise süsteemi käivitamise edasilükkamisest vastavalt kõnealuse direktiivi artiklile 30k.

Esitada eraldi kokkuvõtteväli, vahe-eesmärkide, sihtväärtuste ja ajakava tabel ning hinnanguliste kulude tabel.

2.2. KOMPONENT [3]: otsene sissetulekutoetus

Teave otsese sissetulekutoetuse komponendi kohta:

i) Komponendi kirjeldus

Kokkuvõtteväli:

Komponendi 3 (otsene sissetulekutoetus) kokkuvõtteväli Sekkumisvaldkond: otsene sissetulekutoetus Eesmärk: Meetmed: Hinnanguline kogumaksumus: xx eurot, mis jaguneb järgmiselt: kulud, mille katmist fondist taotletakse: xx eurot liikmesriigi osalusest kaetavad kulud: xx eurot

ii) Komponendi meetmete kirjeldus

Esitada komponendi ja selle konkreetsete meetmete üksikasjalik kirjeldus, samuti nende omavahelised seosed ja koostoime, sealhulgas:

– olemasolevate probleemide selge ja tõenduspõhine analüüs, selgitus nende lahendamise kohta ja toetuse eesmärgid;

– toetuse laad, liik ja ulatus;

– üksikasjalik teave toetuse lõplike saajate kohta ning nende kindlakstegemise kriteeriumid;

– ajakava otsese sissetulekutoetuse vähendamiseks vastavalt fondi ajakavale, sealhulgas toetuse konkreetne lõppkuupäev;

– asjakohasel juhul selgitus selle kohta, kuidas toetusega soovitakse vähendada soolist ebavõrdsust;

– toetuse rakendamise kirjeldus;

– teave liikmesriigi osaluse kohta meetmetega seotud kuludes.

iii) Otsese sissetulekutoetuse meetmete vahe-eesmärgid ja sihtväärtused

Esitada teave iga vahe-eesmärgi ja sihtväärtuse kohta, mis kajastab kõnealuse komponendi rakendamisel tehtud edusamme ning milles täpsustakse järgmist:

– miks konkreetne vahe-eesmärk või sihtväärtus valiti;

– mida selle vahe-eesmärgi või sihtväärtusega mõõdetakse;

– kuidas seda mõõtma hakatakse, milline metoodika ja allikas selleks valitakse ning kuidas selle vahe-eesmärgi või sihtväärtuse piisavat saavutamist objektiivselt kontrollitakse;

– milline on lähtetase (lähtepunkt) ning millisele tasemele või millise konkreetse punktini soovitakse jõuda;

– millal see saavutatakse;

– kes ja milline asutus vastutab rakendamise, mõõtmise ja aruandluse eest.

Tabel, mis sisaldab ajutise otsese sissetulekutoetuse meetmete vahe-eesmärke, sihtväärtusi ja ajakava (alljärgnev vorm):

Järjekorra-number	Meede	Vahe-eesmärk või sihtväärtus	Vahe-eesmärgi/ sihtväärtuse nimetus	Kvalitatiivsed näitajad (vahe-eesmärgid)	Kvantitatiivsed näitajad (sihtväärtused)			Saavutamise ajakava		Iga vahe-eesmärgi ja sihtväärtuse kirjeldus
					Mõõtühik	Lähtetase	Eesmärk	Kvartal	Aasta	

iv) Meetmete põhjendus

Ajutise otsese sissetulekutoetuse vajaduse põhjendus vastavalt artikli 6 lõikes 1 ja artikli 8 lõikes 2 sätestatud kriteeriumidele:

– kvantitatiivne hinnang ja kvalitatiivne selgitus selle kohta, kuidas kavas sisalduvad meetmed peaksid eeldatavasti vähendama energiaostuvõimetust ja transpordivaesust ning leibkondade ja transpordikasutajate vähest kaitstust maanteetranspordikütuste ja kütteainete hinnatõusu suhtes;

– põhjendus ajutise otsese sissetulekutoetuse vähendamise kavandatava ajakava kohta ning tingimuste koha, mida kohaldatakse pärast selle lõpetamist;

– kirjeldus selle kohta, kuidas ajutise otsese sissetulekutoetuse saajate rühmade toetuseks kasutatakse ka struktuurimeetmeid ja investeeringuid, et aidata neil tõhusalt ületada energiaostuvõimetust ja transpordivaesust, samuti kirjeldus ajutise otsese sissetulekutoetuse ning vähekaitstud leibkondi ja vähekaitstud transpordikasutajaid toetavate struktuurimeetmete ja investeeringute vastastikuse täiendavuse kohta.

v) Meetmete maksumus

Teave komponendi hinnangulise kogumaksumuse kohta koos asjakohase põhjendusega, mis hõlmab muu hulgas:

– kasutatud metoodikat, selle aluseks olevaid eeldusi ning nende eelduste põhjendust;

– võrdlevaid kuluandmeid tegelike kulude kohta, kui sarnaseid toetusmeetmeid on varem rakendatud;

– teavet sama toetusega seotud tegeliku või võimaliku rahastamise kohta muudest liidu vahenditest;

– asjakohasel juhul üksikasjalikku põhjendust selle kohta, et hinnangulised kulud on mõistlikud ja usutavad, sealhulgas kõik kavale lisatud andmed või tõendid.

vi) (Asjakohasel juhul) põhjendus muude isikute kui vähekaitstud leibkondade ja vähekaitstud transpordikasutajate toetamise kohta

Kui toetuse andmine fondist toimub muude avaliku või erasektori isikute vahendusel kui vähekaitstud leibkonnad või vähekaitstud transpordikasutajad, siis esitada selgitus selle kohta, milliseid meetmeid need isikud ellu viivad ning kuidas need meetmed toovad lõppkokkuvõttes kasu vähekaitstud leibkondadele või vähekaitstud transpordikasutajatele.

Kui fondist antakse toetust finantsvahendajate kaudu, siis esitada nende meetmete kirjeldus, mida liikmesriik kavatseb võtta tagamaks, et finantsvahendajad kannavad kogu kasu edasi lõplikele vahendite saajatele.

vii) Kava ajutise otsese sissetulekutoetuse komponendi hinnanguline kulu.

Tabeli täitmine komponendis sisalduva toetuse hinnangulise kulu kohta (alljärgnev vorm):

Järjekorra-number	Toetuse liik	Asjakohane ajavahemik		Hinnangulised kulud, milleks taotletakse kliimameetmete sotsiaalfondilt rahastamist							
				Taotluse kogusumma	Andmete olemasolu korral: jagatuna aastate kaupa						
		Alates kuupäevast	Kuni kuupäevani	Summa (mln eurot)	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032

viii) Heitkogustega kauplemise süsteemi hilisema käivitamise stsenaarium

Esitada selliste kohanduste kirjeldus ja ulatus, mis on vaja teha meetmete, investeeringute, vahe-eesmärkide, sihtväärtuste, liikmesriigi osaluse suuruse ja muude kava asjakohaste elementide puhul tulenevalt direktiivi 2003/87/EÜ IVa peatüki kohaselt loodud heitkogustega kauplemise süsteemi käivitamise edasilükkamisest vastavalt kõnealuse direktiivi artiklile 30k.

Esitada eraldi kokkuvõtteväli, vahe-eesmärkide, sihtväärtuste ja ajakava tabel ning hinnanguliste kulude tabel.

2.3. Tehniline abi

Selliste tehnilise abi meetmete kirjeldus, mis lisatakse kavas sätestatud meetmete ja investeeringute tõhusaks haldamiseks ja rakendamiseks kooskõlas artikli 8 lõikega 3, sealhulgas:

– tehnilise abi meetmete laad, liik ja ulatus;

– tehnilise abi meetmete hinnangulised kulud.

2.4. Ümberpaigutused eelarve jagatud täitmisel elluviidavatesse programmidesse

Kui fondist kavatasetakse paigutada vahendeid ümber jagatud eelarve täitmisel elluviidavatesse fondidesse vastavalt artikli 11 lõikele 2, tuleb märkida, millistesse programmidesse ja millise ajakava alusel need vahendid ümber paigutatakse, kuidas nende programmide raames rakendatavad meetmed ja investeeringud vastavad artiklis 3 osutatud eesmärkidele ning kas need on hõlmatud artiklis 8 sätestatud meetmete ja investeeringutega.

2.5. Kava hinnanguline kogumaksumus

Kava hinnanguline kogumaksumus, sealhulgas käesoleva määruse artikli 11 lõike 4 kohaselt tehnilise lisatoe jaoks kättesaadavaks tehtud summad, määruse (EL) 2021/523 asjaomaste sätete kohaselt liikmesriigi osa jaoks ette nähtud rahalise panuse summa ja käesoleva määruse artikli 8 lõike 3 kohaselt tehnilise lisatoe jaoks kättesaadavaks tehtud summad.

Märge selle kohta, milline on riiklik osalus kava kogumaksumuses, sealhulgas teave vahendite kohta, mis kavatsetakse paigutada fondi ümber eelarve jagatud täitmisel elluviidavatest programmidest vastavalt käesoleva määruse artikli 11 lõikele 1, ning vahendite kohta, mis kavatsetakse paigutada fondist ümber eelarve jagatud täitmisel elluviidavatesse programmidesse vastavalt käesoleva määruse artikli 11 lõikele 2.

Kirjeldus selle kohta, kuidas need kulud on kooskõlas kulutõhususe põhimõttega ja vastavuses kava eeldatava mõjuga.

Tabeli, milles võetakse kokku fondi kulud rahastamisallikate kaupa, täitmine (alljärgnev vorm):

Kliimameetmete sotsiaalkava kogumaksumus	Lähtestsenaarium	Juhul, kui kohaldatakse direktiivi 2003/87/EÜ artiklit 30k
KAVA HINNANGULINE KOGUMAKSUMUS, mis jaguneb järgmiselt:	XXX eurot	XXX eurot
Kaetud fondist	XXX eurot	XXX eurot
Liikmesriigi osalus	XXX eurot	XXX eurot
Ümberpaigutused eelarve jagatud täitmisel elluviidavatest programmidest	XXX eurot	XXX eurot
(Ümberpaigutused eelarve jagatud täitmisel elluviidavatesse programmidesse)	- XXX eurot	- XXX eurot

3. ANALÜÜS JA ÜLDINE MÕJU

3.1. Mõisted

Selgitus selle kohta, kuidas energiaostuvõimetuse ja transpordivaesuse mõisteid riiklikul tasandil kohaldatakse.

3.2. Prognoositav mõju vähekaitstud rühmadele

Hinnang selle kohta, milline on direktiivi 2003/87/EÜ IVa peatüki kohaselt loodud heitkogustega kauplemise süsteemist tuleneva hinnatõusu tõenäoline mõju leibkondadele, eelkõige energiaostuvõimetuse ja transpordivaesuse osas, samuti mikroettevõtjatele, mis sisaldab eelkõige vähekaitstud leibkondade, vähekaitstud mikroettevõtjate ja vähekaitstud transpordikasutajate hinnangulist arvu ja kindlaksmääramist. Seda mõju tuleb analüüsida asjakohasel territoriaalsel tasandil, mille on kindlaks määranud iga liikmesriik, võttes arvesse selliseid riiklikke eripärasid ja aspekte nagu juurdepääs ühistranspordile ja põhiteenustele ning tehes kindlaks kõige enam mõjutatud piirkonnad.

Esitada hinnangutes kasutatud metoodika kirjeldus, tagades samal ajal, et hinnangute tegemisel võetakse piisaval määral arvesse piirkondlikku jaotust.

3.3. Kavandatud meetmete ja investeeringute prognoositav mõju

Hinnang punktis 2 kavandatud meetmete ja investeeringute prognoositava mõju kohta kasvuhoonegaaside heitkogustele, energiaostuvõimetusele ja transpordivaesusele, võrreldes eespool kirjeldatud lähtetasemega.

Hinnangutes kasutatud metoodika kirjeldus.

Kvalitatiivsed ja kvantitatiivsed tabelid kava mõju kohta (alljärgnev vorm):

Komponent	Kirjeldus komponendi eeldatava mõju kohta järgmisele: (märge: lisada asjakohased kvantitatiivsed näitajad)				
	Energia-tõhusus	Hoonete renoveerimine	Heiteta ja vähese heitega liikuvus ja transport	Kasvuhoonegaasi de heitkoguste vähendamine	Vähekaitstud leibkondade ja vähekaitstud transpordikasutajate arvu vähendamine (ühik: leibkonnad)
Kogu kava					
Hooned					
Maanteetransport					

Komponent	Mõju kvantifitseerimine (kui andmed on olemas), st erinevus poliitikaneutraalsest lähtetasemest %-des					
	Lühiajalised (kolm aastat ette)			Keskmise tähtajaga (kava lõpp)		
	Kasvuhoone-gaaside heitkogused	Energiaostu-võimetud leibkonnad	Transpordi-vaesuses leibkonnad	Kasvuhoone-gaaside heitkogused	Energiaostu-võimetud leibkonnad	Transpordi-vaesuses leibkonnad
Kogu kava						
Hooned						
Maantee-transport						

Kvalitatiivne ja kvantitatiivne tabel ajutise otsese sissetulekutoetuse meetmete eeldatava mõju kohta vähekaitstud leibkondade ja vähekaitstud transpordikasutajate ning energiaostuvõimetute ja transpordivaesuses leibkondade arvu vähendamisele (alljärgnev vorm):

Komponent: otsene sissetulekutoetus	
Vähekaitstud leibkondade ja vähekaitstud transpordikasutajate arvu vähendamine	Eeldatava mõju kirjeldus
	Eeldatava mõju hinnang; ühik: leibkonnad
Energiaostuvõimetute ja transpordivaesuses leibkondade arvu vähendamine	Eeldatava mõju kirjeldus
	Eeldatava mõju hindamine; ühik: leibkonnad

4. KAVA VASTASTIKUNE TÄIENDAVUS, TÄIENDAVUS JA RAKENDAMINE

See osa puudutab kogu kava. Allpool kehtestatud erinevaid kriteeriume tuleb põhjendada kogu kava puhul tervikuna.

4.1. Kava rakendamine ja seire

Selgitus selle kohta, kuidas liikmesriik kavatseb kavandatud meetmeid ja investeeringuid rakendada, keskendudes seire ja rakendamise korrale ja ajakavale, sealhulgas asjakohasel juhul artikli 21 järgimiseks vajalikele meetmetele.

4.2. Kooskõla muude algatustega

Selgitus selle kohta, kuidas kava on kooskõlas liikmesriikide poolt muude asjakohaste kavade ja fondide raames esitatud teabega ja võetud kohustustega ning erinevate edaspidiste kavade koosmõjuga, nagu on sätestatud artikli 6 lõikes 3 ja artikli 16 lõike 3 punkti b alapunktis iii.

4.3. Rahastamise vastastikune täiendavus

Teave muudest liidu, rahvusvahelistest, avaliku või asjakohasel juhul erasektori allikatest meetmete ja investeeringute rahastamiseks juba saadud või kavandatud vahendite kohta, millega antakse panus kavas esitatud meetmetesse ja investeeringutesse, sealhulgas teave ajutise otsese sissetulekutoetuse kohta vastavalt artikli 6 lõike 1 punktile c.

4.4. Täiendavus

Selgitus ja põhjendus selle kohta, kuidas uued või olemasolevad meetmed või investeeringud on täiendavad ega asenda korduvaid riiklikke eelarvekulusid vastavalt artikli 13 lõikele 2, sealhulgas selgitus ja põhjendus kavasse lisatud meetmete ja investeeringute kohta vastavalt artikli 4 lõikele 5.

4.5. Geograafiline eripära

Selgitus selle kohta, kuidas on kavas arvesse võetud geograafilist paiknemist, nagu saared, äärepoolseimad piirkonnad ja territooriumid, maapiirkonnad või äärepoolsed piirkonnad, vähem ligipääsetavad äärealad, mägipiirkonnad või mahajäänud piirkonnad.

4.6. Korruptsiooni, pettuse ja huvide konfliktide ärahoidmine

Selgitus selle kohta, millist süsteemi rakendatakse liikmesriigis fondi kaudu eraldatud rahaeraldiste kasutamisel korruptsiooni, pettuste ja huvide konfliktide ärahoidmiseks, avastamiseks ja kõrvaldamiseks ning milline kord on kehtestatud selleks, et vältida topeltrahastamist fondist ja muudest liidu programmidest kooskõlas artikliga 21 ja III lisaga, sealhulgas rahalised vahendid, mida antakse muude avaliku või erasektori isikute kui vähekaitstud leibkonnad, vähekaitstud mikroettevõtjad ja vähekaitstud transpordikasutajad vahendusel vastavalt artiklile 9.

4.7. Teave, teabevahetus ja nähtavus

Kooskõla artikli 23 sätetega, milles käsitletakse üldsuse juurdepääsu andmetele, osutades veebisaidile, kus andmed avaldatakse, ning esitades teabe-, teabevahetus- ja nähtavusmeetmed.

Sellise kavandatud riikliku kommunikatsioonistrateegia kirjeldus, mille eesmärk on tagada üldsuse teadlikkus liidu rahastamisest.